

ÇETMİ'nin SESİ

Yıl: 3 Sayı: 19 Ocak-Şubat 2001

Gözü, Kulağı, Nabızı

Ne kalır geriye aynadan, söyle ne kalır.
Geriye kalan, âh, sadece yalnızlıklardır.

ÇETMİ'nin SESİ

Mahalli Dergi

Çetmililer Eğitim
Kültür ve Yardımlaşma
Vakfı Adına

Sahibi ve Yazı İş. MÜD.

İbrahim TIKIR

Tel: 0.332. 351 79 44

ADRES

Rampalı Çarşı No: 186

KONYA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Yusuף AVCİ

YAYIN KURULU

Mehmet BALCI

Abdurrahman ÖNDER

Nurettin ÖZEL

Hasan UYSAL

Niğmetullah UÇAR

Şükrü KARACA

TEMSİLCİLERİMİZ

ANTALYA : Mehmet KARACA

İZMİR : Mehmet EREN

ANKARA : Enver ÖZEL

İSTANBUL : Kerim TIKIR

BURSA : Hüseyin GÖKGÜN

FRANSA : Eyyüp AKBOĞA

ÇETMİ : Hüseyin GÜÇLÜ

ABONE VE REKLAM İÇİN

BANKA HESAP NUMARASI

İbrahim TIKIR

VAKIFBANK MERKEZ ŞUBESİ

Hesap Cinsi : Faizsiz 2031013

Çet. E. K. Y. V.

Rampalı Çarşı Kat : 2 No 186 Vakıflar /KONYA

Hesap Cinsi : Döviz 4031015

Çet. E. K. Y. V.

Çetmililer Eğitim, Kalkınma ve
Yardımlaşma Vakfı

Rampalı Çarşı Kat:2 No:186

Tel: 351 26 67/Meram/KONYA

GRAFİK & BAŞKI

Arı Ofset

Kalecik Mah. Altınbay Sokak

T.H.K. Pasajı Kat : 2 KONYA

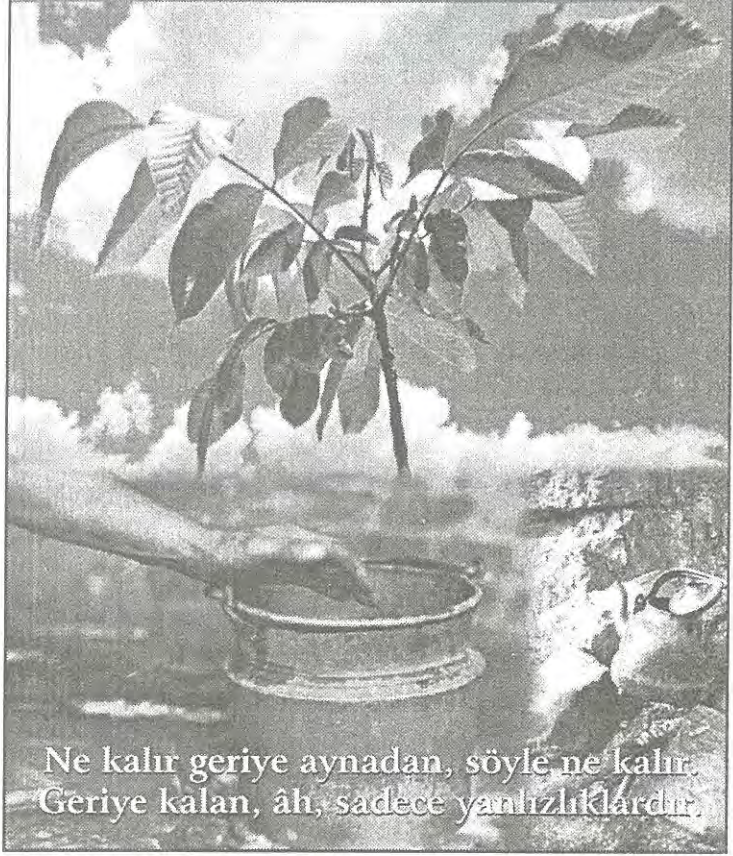
Tel : (0.332) 350 42 21

Fax : (0.332) 350 17 04

ÇETMİ'nin SESİ

Yıl: 3 Sayı: 19 Ocak-Şubat 2001

Gözü, Kulagi, Nabza

Ne kalır geriye aynadan, söyle ne kalır.
Geriye kalan, âh, sadece yalnızlıklardır.

Sayı : 19 Ocak/Şubat 2001

Selam İle / Yusuf AVCİ.....	2-3
Sıla-i Rahim	4-5
Selam Olsun / Halis YAZICI	6-7
Hasan Özgül'ün Dilinden	8-9
Ah / Niğmetullah UÇAR.....	10-11
İçimizden Biri.....	12
Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine.....	13-14
Hani Derler Ya	16-17
Bir Eğitim Önderi.....	18-19
Örnek Bir İnsan Mümin Usta	20-21
Halk Hekimliği	22
Ekonomik Akıncılık / Bekir CEVİZCİ	23
Masal	24-25
Ne Oldu Sana	26
Güzel Ahlak / Pınar USLAN.....	27
Tabiatın Dilinden.....	28-29
Çocuk Sayfası	30-31

SELAM İLE

Yusuf AYCI

"Üç Muhammed iki tasavvur bir gerçek" yazarı Mustafa İslamoğlu. İslam ümmetinin önderi efendimiz, Hz. Muhammed'i bu ümmetin nasıl tanıdığı, tanımlandığı ve onun gerçek yerinin ne olması gerektiği üzerine güzel bir çalışma.

"-Bakın tebliğ ettim mi?

-İşittik ve itaat ettik Ya Rasulallah!

-Şahid ol Ya Rab!

(Veda hutbelerinden)"

Üç Muhammed kitabının baş kısmında sayın İslam öğretmeni bakın nediyor.

"Ondan 14 yüzyıl sonra gelen ve Kendisine ümmet olmayı hayatının en büyük bahtıyarlığı bilen bu zavallı şahidin şehadeti, Sevgili Nebi için bir değer ifade ederse, Allah şahid olsun ki o, risalet görevini hakkıyla yapmıştır.

Bu kitabı, şehadetimin bir belgesi olmak üzere, o insanlık güzeli İNSAN'a, EFENDİM'e ithaf ediyorum."⁽¹⁾

Gerçektende Allah'ın kulu ve elçisi olarak Peygamberimizin risalet görevine şahidliğini güzel bir eserle orta-

ya koyan yazar Mustafa İslamoğlu kitabının giriş kısmında İslam Ümmetinin Muhammed anlayışını nasıl irdeleyiyor.

"Konuşmacı heyecanlı bir ses tonuyla tezini sunuyordu:

"Allahımız bir!

Kitabımız bir!

Peygamberimiz bir!"

İşte tam burada durmuştum"⁽²⁾

O ses hâlâ kulaklarımda çınlıyor: "Peygamberiniz bir!.." Bu ne güzel temenni; fakat yaşanan gerçeğe teka-bul ediyor mu? Bu temenninin aktüel karşılığı var mı? Sahî, bir mi Peygamberimiz?

Sorular bunlarla sınırlı değildi: Müslümanların tümü aynı peygambere mi inanıyorlardı? Farz-ı muhal, inandıkları peygamber kabrinden kalkıp gelse, "Peygamberimiz bir!" diyenler ona karşı kaç tür tavır ortaya koyardı? Bir tel alabilmek için saçına sakalına hücum edenlerin yüzdesi, bir parça kopara bilmek için elbisesine üşüşenlerin oranı ne kadar olurdu?

Ya hiç tanımayacak olanların yüzdesi? Yoksa, "benim zihnimde oluşturduğum imaj aslından daha iyi" deyip gerçeğine sırt mı dönerlerdi? Peygamberlerini taşıyarak öldüren İsrailoğulları gibi, taşıyanlar da çıkar mıydı?

Her şey için geçerlidir: Bir şeyin gerçeği kaybolunca, imajı oluşturulur. Oluşturulan imaja "tasavvur" denir. Müslümanların zihninde oluşan peygamber tasavvurlarını merak edip araştırsak, bir birine hiç uymayan kaç peygamber tasavvuru ortaya çıkardı dersiniz?

Melek peygamber?

Yeryüzünde değil gökyüzünde yaşayan, dolayısıyla iz bırakmayan, iz bırakmadığı içinde izlenmeyen, hayattan yüceltme bahanesiyle dışlanmış, dolayısıyla hayata taşınması mümkün olmayan, bir masal kuşu gibi hep "Kaf Dağı"nı mesken tutan, hayatın içinde ve hayata müdahil olmayan bir peygamber...

Ya da "vahiy postacısı"?

Kur'an'ı bir ara kablosu hüviyetiyle iletip, müminlerin hayatından usulca geri çekilen bir peygamber... bu durumda o, artık tarihin malıdır. Misyonu yaşamıyla sınırlıdır." Dolayısıyla bu misyonun taşınması, yaşanması, üretilmesi, ihya edilmesi, örnek alınması söz konusu'değildir.

İkside aynı kapıya çıkmıyor mu: Hayattan dışlamak ... Ne ki, birincisi bu sonucu yüceltme adına gerçekleştirirken, ikincisi indirgeme adına gerçekleştiriyor.

Birinciler peygamberlerine, Hz. İsa'yı yücelteceğimi derken yarı ilâh haline getiren hristiyanların yaklaşımını sergilerken, ikinciler peygamberlerini taşıyarak öldüren, iftira eden, onları kovalayan ve onlara sıradan biri muamelesi yapan Yahudilerin yaklaşımını sergiliyor.

Şu bir gerçek ki, bir peygamber iki tür yaşar: Birincisi fiziki varlığıyla, ikincisi misyonu. Bir peygamber iki kez öldürülebilir: Birincisi fiziki varlığını ortadan kaldırarak, ikincisi misyonunu ortadan kaldırarak.

Eğer peygamberin fiziki varlığı ortadan kaldırılmış fakat misyonu yaşıyorsa, o gerçekte yaşıyor demektir. Çünkü peygamberi peygamber yapan bedeni değil mesajıdır. Fakat, eğer ortadan kaldırılan misyonu ise, işte peygamber asıl o zaman ölmüş ve öldürülmüş demektir.

Birincisini genellikle peygamber düşmanları yapar, fakat ikincisini peygambere dost olduğunu söyleyenler yaparlar. Bu nasıl dostluktur ki, dost oldukları peygambere onun düşmanlarından daha beter fenalık ederler?⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

Biri efendimizi aşırı bir sevgiyle yüceltme bir tasavvuru ve ikinci olarak onu indirgemeci bir tavırla nerdeyse yoksayan ve o'nu gerçek yerinden eden bu iki tasavvuru Kur'an'ı o'nunla anladığımız ve o'nu da ancak Kur'an'la anlaya bileceğimiz Kur'an'ın Muhammedinde teste tabi tutuyor. Sonuç olarak müslümanım diyen herkesin okuması gereken kendi tasavvurundaki Muhammed anlayışının bunlardan hangisi uyduğunu sorgulaması gereken bir eser. İlgilenenlere haber vermektir gayemiz vesselam.

(1) Üç Muhammed Syf:4

(2) Üç Muhammed Syf:8

(3) Üç Muhammed Syf: 8-9

SILA-İ RAHİM

Enes (r.a.) anlatıyor: Rasûlullah şöyle buyurdular:

"Rızkının çoğalmasını ve ömrünün uzamasını isteyen, seven kimse, sila-i rahim yapsın (akrabalarını kollayıp gözet sin)"

Sila-i Rahim: Akrabaları ziyaret ederek hallerini sormak, gerekirse yardımlarına koşmak, uzakta iseler ziyaret ederek, mektuplaşarak, telefon vs. ile aramak, selam göndermek suretiyle aradaki manevi bağın kopmamasına dikkat etmektir. Akrabalık bağının kopmasına 'Kat-ı rahim' denir ki, büyük günahdır. İnsanlar arasında akrabalık bağını kuran Allah Teala'dır.

"O (akıl sahipleri) Allah'ın gözetilmesini emrettiği şeyleri gözeten (akrabalık bağlarını koparmayıp, onlara iyilik eden), Rablerinden sakınan ve kötü hesaptan korkan kimselerdir" (13 Rad, 21)

Kuş kanadıyla uçar, ağaç dalları ve yapraklarıyla meyve verir ve güçlenir, insan da akrabalarıyla, arkadaşlarıyla, eş ve dostlarıyla huzurlu ve mutlu olur. Yalnızlık Allah'a mahsusdur. Hiç kimse kendi başına yaşayamaz. En yakın akrabasından en uzak arkadaşına kadar herkes, kişinin birer kanadı, birer desteği, gücü, ilim,

irfan ve teselli kaynağıdır.

Akrabalarıyla ilgisini devam ettirenlerden Allah razı olacak, onlara nimetlerini bol bol ihsan edecek, onları koruyup-gözetecektir. Akrabası ile ilgisini kesen kimselerden de şefkat ve merhametini, nimet ve ihsanını kesecek ve onları dünyada ve ahirette rezil rüsvay edecektir.

Rasûlullah şöyle buyurmuştur: "Allah (C.C.) buyurdu ki: Ben Allah'ım, Ben Rahman'ım ve akrabalığı, rahimi Ben yarattım ve ismim olan Rahman'dan ona isim verdim. Kim akrabaya iyilik ederse, Ben de ona iyilik ederim. Kim de ondan iyiliği keserse, Ben de ondan ilgiyi keserim" buyurmuştur.

Sila-i rahim'in birçok faydaları vardır. Şzahâ çalıştığımız hadis-i şerifte Rasûlullah Efendimiz akrabayı koruyup gözetmenin, sila-i rahim yapmanın insana kazandıracığı iki önemli hususa işaret etmektedir:

- 1- Rızkın artması
- 2- Ömrün uzamasıdır.

Burada hemen meşhur sual karşımıza çıkar: Ecellerle rızık Taktir edilmiştir. onlar ne artar, ne eksilir. Alimler bu soruya bir kaç yönden cevap vermişlerdir:

1- Rızkın artması, rızık bolluğu ve beden sağlamlığıdır. Araplar zenginliğe hayat, fakirliğe memat (ölüm) derler. Ayrıca rızka bereket verilmesidir. Sadaka malı bereketlendirmek suretiyle çoğaltır. Sila-i rahim de bir sadaka olduğuna göre o da malı ve ömrü bereketlendirir.

2- Sila-i rahim yapan yani akrabasını kollayıp gözeten, onların haklarını koruyan kişinin ömrü de bereketlendirilir. Amellerinde bereket ve tevfeke hasıl olur, ömrü boşa geçmez. Bol bol hayırlı işler yapmaya, ibadet etmeye muvaffak olur. Bu da ömrün artması gibidir. Başkalarının uzun süre ve sene içinde yapmadığı şeyleri kısa süre içinde yapmaya muvaffak olur. Arkasından hayırlı anılacak hizmetler ve eserler bırakır, böylece sanki ölmemiş gibi amel defteri açık kalır ve sevap kazanır. İnsanlar onu hayırla yadederler, adı sanı unutulmaz. Kısa zamanda büyük işler ve hizmetler başarmasına izin vermekle Allah Teala onun ömrünü uzatmış olur.

3- Allahu Teala akraba hukukunu korusan kimsenin aklını ve anlayış kabiliyetini her türlü afetlerden hastalıklardan korur. Rızkı ve ilmi bereketli, bedeni sağlam olur. Böylece güzel bir hayat yaşamış olur. Çünkü sıkıntı içinde geçen hayat, yaşanmamış gibidir.

Akrabayla ilgilenmek böyle faziletli ve bereketli bir iştir. "Hayırlar içerisinde sevabı en süratli olan, iyilik yapmak ve akraba ziyaretinde bulunmaktadır. Şerler içerisinde cezası en süratli olanı ise, zulmetmek ve akrabalarla alakayı kesmektir"

"Aşın mal sevgisinden sakının! Çünkü sizden öncekiler ancak aşın mal sevgisi yüzünden helak oldular. Bu özellik onlara cimriliği emretti, cimrileştiler. Akrabalarıyla münasebetleri kesmeyi emretti, kestiler. Zulüm ve günahlara dalmayı emretti, daldılar"

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden sila-i rahim de bulunsun"

Ebu Hureyre (r.a.) anlatır: Bir adam Rasûlullah geldi ve şöyle dedi:

- Ya Rasûlullah! Benim akrabalarım var, Ben onları ziyaret ediyorum. Onlar beni ziyaret etmiyorlar. Ben onlara iyilik yapıyorum, onlar bana kötülük yapıyor. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar bana cimrilik ediyorlar" Bunun üzerine Rasûlullah şöyle buyurdu.

"Eğer sen dediğin gibiyisen, sanki onlara sıcak kül yediriyorsun. (Yani senin bu insanlığın karşısında öylesine eziliyorsun ki, sanki sıcakkül yemiş gibi acı ve sıkıntı duyuyorlar) Sen bu halini korudukça, onlara karşı senin yanında Allah tarafından daîam yardımcı bulunacaktır"

AKRABALIKIN HUKUKİ VE AHLAKİ SONUÇLARI

Akrabalığın getirmiş olduğu bir takım ahlâki ve hukukî sonuçları vardır:

1- Evlenme yasağı; kan, süt ve evlenmeden (sihriyyeten) meydana gelen her üç akrabalık da, belli bir sınıra kadar evliliğe manidir. Kur'an ve sünnete bu sebeplerden ötürü evlenemeyecekler bildirilmiştir.

2- Mirasçı olmak; yakınlık derecesine göre akrabalar birbirine mirasçı olur. Bütün bu hususlar, fıkıhla ilgili eserlerde açıklanmıştır.

3- Nafaka temini; bir kimse usûl (sulbünden geldiği kimseler) ve fûruunun (kendi sulbünden gelenlerin) nafakalarını, muhtaç duruma düşerlerse akrabalarının nafakalarını, muhtaç duruma düşerlerse akrabalarının nafakalarını teminle yükümlüdür.

4- Dini yönden akrabalık bağı ölünün yıkanması, namazının kılınması ve defni konusunda öncelik sebebidir.

5- Uygun olan akrabaya zekat ve sadaka vermek daha efaldır.

Bir adam Hz. Peygamber'e, "Sadakaların (zekatların) hangisi daha faziletlidir?" diye sormuş. Hz. Peygamber de: "Hırçın (dargın, kızgın) akrabaya verilen!" buyurmuştur.

"Şüphe yokki, yoksula sadaka (ve zekat vermek) bir sadaka (ve zekat sayılır), ama onu akrabaya vermek iki sadaka, yani hem sadaka hem de sila-i rahim sayılır"

6- Sila-i rahim, ahlâki ve dini bir görevdir. Bu görevi ihmal edenler, çeşitli şekillerde bu ihmallerinin ve sila-i rahimi terketmenin cezalarını çekerler. "İçlerinde sila-i rahmi terkedenlerin bulunduğu bir topluluğa rahmet inmez" "Sila-i rahmi terkeden cennete giremez"

7- İslam'ın istediği şekilde yaşayan, dinin emirlerini yerine getiren ve akrabalarının haklarına riayet eden kimselerin, rızıkları bollaşır ve ömürleri bereketlenir.

Öyleyse akraba haklarına çok dikkat etmeliyiz. Bayramlarda, belirli zamanlarda adeta insanlardan kaçarak tatil beldelerine, v.b. yerlere gitmek, akraba haklarına dikkat etmemek, görevden kaçmaktır. Çocuklarımızı da akrabalarımızla tanıştırmalı, onların akrabalarını tanımaları sağlanmalıdır. Büyükler küçüklere bu hususlarda örnek olmalıdır. Eşler de birbirlerinin akrabalarının hak ve hukuklarını korumalıdır. Evet unutilan bu sünneti hep beraber ihya etmeliyiz. Zira: "Bid'at ve dalaletlerin her tarafı istila ettiği ve ümmetimin bozulduğu bir zamanda sünnetime sarılana yüz şehid sevabı vardır"

SELAM OLSUN

Halis YAZICI

Gider olduk bu yerlerden
Kalanlara selam olsun
Ruh ayrılınca bedenden
Yuyanlara selam olsun

Bufani bir hayal meyal
İlham eyliye zül celal
Bizde hakkı olan helal
Edenlere selam olsun

Benzimiz sarardı soldu
Bir anda ihtiyar oldu
Zalim kolumuzu kırdı
Saranlara selam olsun

Eridi dağların kârı
Geldi bahar yaz ayları
Sıla için Ahuzarı
Çekenlere selam olsun

Rayha veren o gülleri
Ona aşık bülbülleri
Bencileyin manileri
Yazanlara selam olsun

Hor görmeyin bu kardeşi
Akâr gözlerimin yaşı
Gönüllerde aşk ateşi
Yakanlara selam olsun

Orasını burasını
Vatanın her yöresini
Hele hele sılasını
Sevenlere selam olsun

Yanar bu yüreğim yanar
Ahuma dayanmaz dağlar
Dertli olan hemen ağlar
Gülenlere selam olsun

Yaylaların en hasını
Ardıç kokan havasını
Anayurdun sefasını
Sürenlere selam olsun

Hoş ola dağların başı
Gönlümdeki aşk ataşı
Akâr gözlerimin yaşı
Silenlere selam olsun

Bağımın bülbülü ötmez
Elemim kederim bitmez
Kırıldı kollarım tutmaz
Saranlara selam olsun

Ördek uçu gölümüzden
Mevla tuta elimizden
Ma'um olan halimizden
Bilenlere selam olsun

Okuyana yazımızı
Çekenlere nazımızı
Hasta iken halimizi
Soranlara selam olsun

Seher yeli seher yeli
İğraladın güllerimi
Ördek uçan göllerimi
Görenlere selam olsun

Haktan aldım bu ilhamı
Çokça severim sılamı
Yoktur saracak yaramı
Tabiplere selam olsun

Kalem kusuruma bakma
Sözümü yabana atma
Emekçileri unutma
Avrupa'ya selam olsun

Kaderde var imiş meğer
Sıla hasreti çekenler
Baştacımız emekçiler
Türkiye'den selam olsun

Gönül ayrılmaz yurdundan
Anadolu'nun her yanından
Arzulayıp Avrupa'dan
Gelenlere selam olsun

Boğaziçi köylerine
Taşkenti ile pirlerine

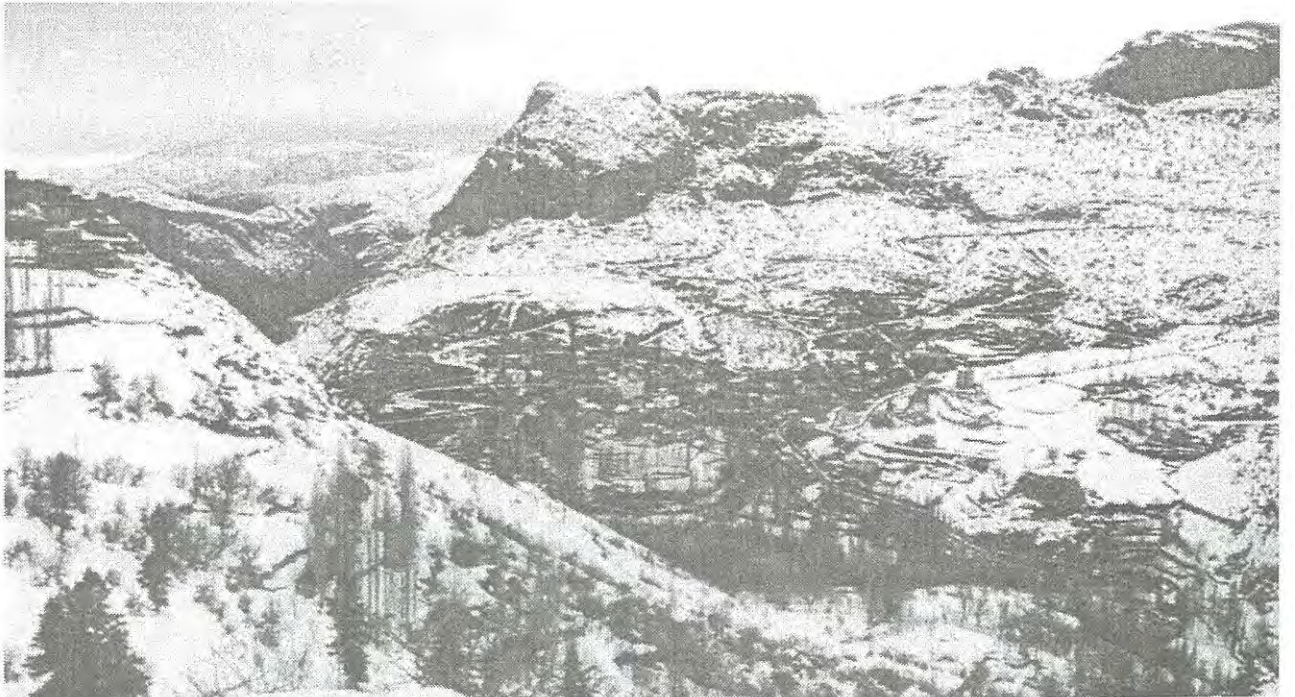
Mehmet Vehbi efendiye
Hadimiye selam olsun

Dertli yazar benim kalem
Niye dertli yazar bilmem
Ben derdimi söylemezem
Bilenlere selam olsun

Fani dünya yalan dünya
Bineğim yok kaldım yaya
Ahvalimiz söylemem ya
Anlıyana selam olsun

Şu dağlar bizim dağımız
Gazelin döktü bağımız
Hatip Hocalar soyumuz
Köyümüze selam olsun

Halis derler adımıza
Çetmi derler yurdumuza
Gök sekide evimize
Varanlara selam olsun

Hasan Özgül'ün Dilinden

Hasan Özgül kimdir? Hasan Özgül Çetmili gök müminlerden (gök Müminler daha evvelki sayılarda tanıtıldı). Daha gerilere gidersek Abdül mümin oğullarına dayanır. O soydan Gök Mümin isimli bir zat gök mümünüm torunlarından Gök Mümin Yusuf'un oğlu Gök Mümin Hasan derler. Konya'da mukim işte Hasan Özgül budur. Allah ömrünü artırsın.

1948 yılında rahmetli abiyim Mümün Özgül ile ufak yollu bir ticaret hayatı için köyümüz Çetmi'den ayrıldık. Sermaye yok denecek kadar küçük. Benim omuzumda heybe tipinde alt alta bölümleri olan bir çanta torbada denilebilir içinde kitaplar mesela Aşık Garip, Aşık Kerem, Karacaoğlan ve benzeri kitaplar yanısıra defter kalem gibi ufak tefek çeşitler abiyimin sırtında çerçi taplası oda aslına uygun bile değil köyümüzün tarihi ustalarından merhum İmam Ahmed'e yaptırmış. Aslında üç misli daha ağır içinde malum çerçi malları; aynalar, düğmeler, makaslar, makaralar ve benzeri çeşitler. Hatta rah-

metli abiyim bu benim sıraladığım gibi sayar köy ve kasabalardan geçerken satılık mallarını tanıtır. Şimdiki herkesin tanıdığı Aladağ'dan başlayıp satışlarımızı yaparak Hadim topraklarını terkedip Karaman'a bağlı Kızıl yaka masdat bozkandan Akça Alan, İlan Gümü, Kalaba Bayır Kasaba yörelerinden geçerek günlerden bir gün İçel ilinin Mut ilçesine bağlı Kuskan Köyüne vasil olduk. Akşam olmuştu, konaklamamız gerekiyordu. Bizi bir misafir odasına aldılar, malum eskiden köylerde misafir odaları olurdu. Birkaç evden yemek geldi, tüm odaya bakan ev sahibi büyükleride yanımızda sıralanıp oturmuşlardı. Yemekler yendi, sohbet başlamıştı. Öyle sohbetler ediliyordu ki baldan daha hoştu tabiki. Bizimde köyümüzden

çıkalı aylar olmuştu. Vakit kış günü idi o yıllarda soba ne gezer eski evlerde olduğu gibi evlerin odaların bir köşesinde çatma ocaklar hasılı ocakta büyük büyük odunlar ocağın önünde büyük bir maşa takriben bir metre kadar büyüktü. Bizden başka daha misafirlerde vardı onlardan biranesi efendiler burada bir maşa var bildik o bir maşa ama o kadar büyük olmasının hikmeti nedir acaba beni affedin merak ettim dedi. Köy eşrafından iri yapılı sakallı ses tonacı gayet güçlü gayet heybetli ve cesur görünümüyle evet dedi. Evet bu bir maşadır maşa olmasını maşadırda başka maşalara benzemez izah edeyim bu maşa Adalet maşasıdır bu köyün adaletini bu maşa sağlamaktadır izah edeyim deyip konuşmasına devam etti. Bu köyde haçan bir suç işleyen olursa köy ihtiyar heyeti tarafından bu odaya her iki taraf getirilir ifadeler alınır. Haklı ve haksız kesinlikle tesbit edilir hak sahibinin hakkı alınıp kendisine iade edildikten sonra suç sahibine bu maşayı dört vurup ikide diğerine vurup yürüyün bakalım evinize bir daha böyle şeyler zuhur etmesin diyerek evlerine gönderilir ve bizim asrımızda bu köyde bir tek kişi mahkemeye gidipde o kapıları işgal etmemiştir diyerek sözünü bitirdi ve bizde o usulü beğenip hayran kalmıştık o geceyi orada geçirip sabahleyin orada ayrılıp yola revan olduk. Yine aynı şekil köy kasaba hatta yörük obalarından aynı seyyahlığımızla devap edip Mut, Silifke, Taşucu, Gilindre (Aydincık), Aksaz, Bozyazı, Anamur'dan geçerek İçel Antalya il sınırına yakın Melleç'e kadar gittik ve bir gün Melleç yakınlarında bir yörük köyüne vasil olduk. Gezdiğimiz her yerde bir tek oda dahi evi olsa herkes bizi misafir alırdı. Fakat bu yörük köyünde şu ilerdeki ev ağanıdır oraya gidin dediler vardık ki çiftlik halinde bir yer iri yapılı sakallı bir hacı gayet endamlı görkemli bir hali var. Kadın erkek herkese talimatlar veriyor falan koyunu falan ağıla ko-

yun, falan sığırı falan ahıra koyun, develeri falan yere çökerdin gibi talimatlar veriyor ve verilen talimat üzere hizmetler görülüyordu. Vakit akşam oluyordu biz yanına yaklaşıp selamün aleyküm akşamın hayırlı olsun hacım. Biz burada konaklayıp misafir olacağız dedik. Bize şöyle dedi. Şu hali görmüyor musunuz hangi hizmeti yaptınız hangi koyunu güdüp getirdiniz hangi deveyi nereden bulup getirdiniz. Burada misafir kalmayı nerden hakketiniz deyince ben çok acayip bir şekilde üzüldüm bu kış gününde biz nerede barınacağız diye düşünmeye başladım. Fakat cennet mekan abiyim tatlı tatlı gülümsüyordu o anlamıştı ki hacı şaka yapmış nihayet buyurun hoş sefa geldiniz deyip bizi ayrıca misafirhaneye aldı. Ayrı misafirhanesi varmış orada bizi ağırlayıp ertesi günü çantalarımızı alıp haydi bize allahısmarladık deyip aynı geldiğimiz güzergahtan geriye döndük tam dört buçuk ayda köyümüze vasil olduk. İlk hayata böyle atıldım bendeniz 1933 doğumluyum. O zamanki yaşımı siz hesap edin.

AH

Niğmetullah UÇAR

İlanburçağını ben hiç yemezdim
Tahranası bile olsa demezdim
Şalga doldurmasını fazla sevmezdim
Hayal şeridiyle izliyorum ah

Şimdi özlüyorum o yemekleri
Hasretle yandığım yıllardan beri
Küllü kömbe yenen güzel günleri
O güzelliği bekliyorum ah

İsli tencerede kaynatılan aş
Ya baklalı pilav ya da tefeklaş
Şimdi tat veriyor zahmetli uğraş
Hayal alemine aşıyorum ah

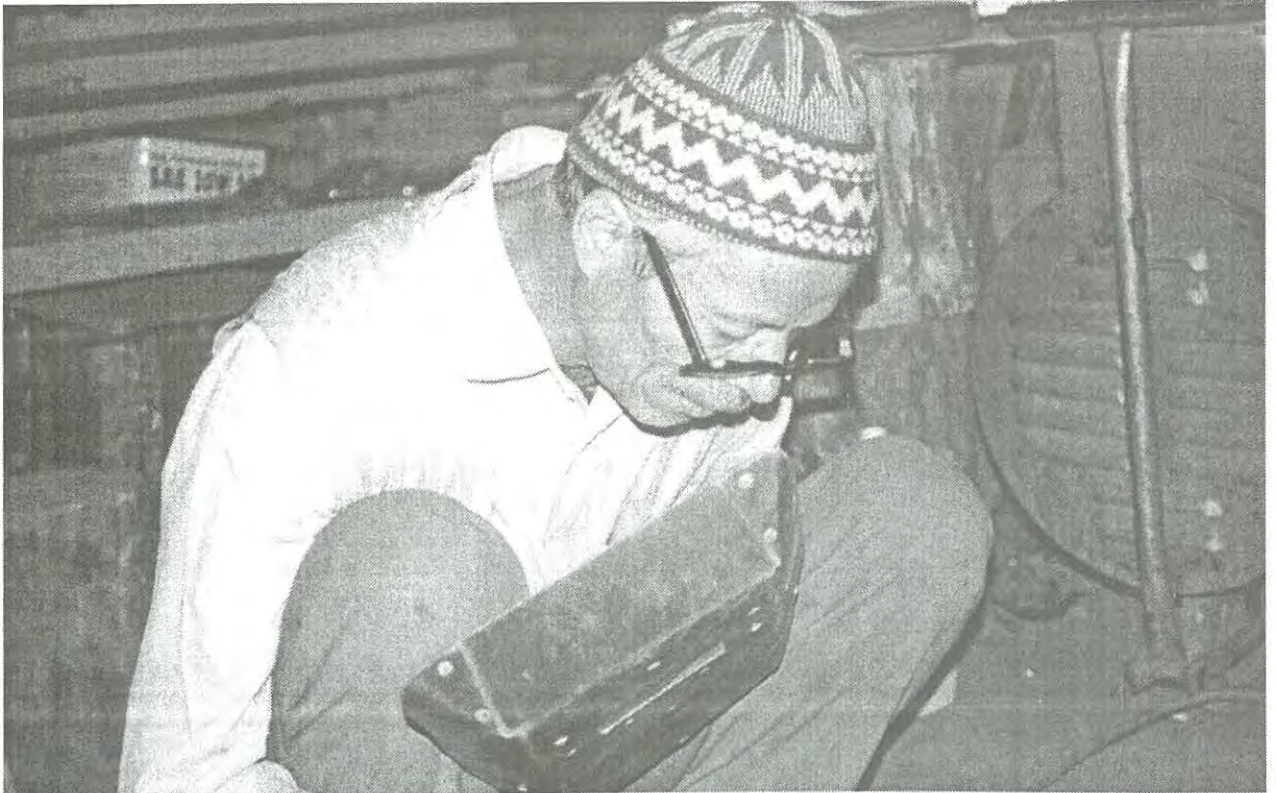
Tahranası kazanlarda kaynıyor
Şalgalar oyulup içle doluyor
Doğranırsa pilavı da oluyor
Pancar ezmesini arıyorum ah

Bir cıraya bütün pancar saplanır
Isırdıkça şekerlenir tatlanır
Yıllar sonra bile hala aranır
Meşandan geçmişe taşıyorum ah

Darı çorbaları bazen yağlanır
Bazen de içine ayran katılır
Buğday, pezik, nohuttan da yapılır
Ayranlı çorbaya çekiyorum ah

Şimdi bulunmuyor olsa da yesek
Mısırlı, arpalı, döğmeli ekmeğ
Çıtlığı kavrup sürtekle sürteğ
Topalak ekmeğler özlüyorum ah

İlan burçağından yemek yapmalı
Karammık çorbası hazırlanmalı
Limon sıkılmış gibi ekşi olmalı
Çorbaya kaşığı sallıyorum ah

Çeşme başlarında yarpuz toplardık
Marul, ilibitçe, ot yoğurtlardık
Ayrılanı çorbaya kaşık sallardık
Bazen geçmişime dalıyorum ah

Pezik börtletilir sama sarılır
Ateşin külünde kömbe yapılır
İçleri oyulur bir kaymaklanır
Elime almayı istiyorum ah

Baharda tarladan selem toplanır
Taşlar arasından çirş aranır
Sacın üzerinde bitti yapılır
Teknede hamuru görüyorum ah

Yağlanıp yığılmış otlı katmerler
Külün içinde de kömbeler pişer
Sıcağı fazlaysa tomata şişer
Ocağın başında bekliyorum ah

Helvası farklıdır köftüsü başka
Gaşık helvasına çoktur alaka
Bittisi katmeri olur harika
Sağ el avucumu yalıyorum ah

Ekmek atılırken yapardık bitti
Topalak ekmeçler nereye gitti
Gabmerler kömbeler bizi terketti
Hayaller kurarak yaşıyorum ah

Topalak ekmeçler tek tek açılır
Kımisı yağlanır dürüm yapılır
Bittinin içine kaymak katılır
O tadı lezzeti arıyorum ah

Un değirmeninde pişiyor tandır
Yeni üğütölmüş sıcak undandır
O nefis lezzeti kaymağındandır.
Fırının başında bekliyorum ah

Kaklığın karına doyum olmuyor
Yazın sıcağında serinletiyor
Yoğurtlar tulukta ayrılan oluyor
Bişekle yaymağa başlıyorum ah

Yayla göçümünde gavrut bulunur
Kışın sobalarda nohut gavrulur
Cepte üzüm çitlik çekirdek olur
Döğec kış annudu arıyorum ah

Soğanöldürmesi soğanla sudur
İçinde yumurta topluca durur
Doğranmış ekmeçler altında olur
Üstüne dıkımı seriyorum ah

Nişmetullah şimdi geçmişe gitti
O güzel anları yeni farkettti
Tüm özlemlerini size arzetti
Doğduğum yerlerde geziyorum ah ah ah

İÇİMİZDEN BİRİ ANTALYA KONYALILAR DERNEĞİ BAŞKANI SAYIN ABDULLAH KAN

Konya-Bozkır İlçesi Çat Köyü 1957 doğumluyum. İlkokulu köyümde ortaokulu Bozkır da End.Meslek Lisesini Seydişehir'de okudum.

1981 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Enstitüsünü bitirdikten sonra, Antalya'ya yerleştim ve bir kamu kurumunda çalışmaya başladım.O zamanlar Antalya da turizmin ivme kazanmaya başladığı yıllardı. En fazla göç alan illerimizden biriydi.(Devlet İstatistik Enstitüsü'nün kayıtlarından çoğunluğunun Konya'dan olduğu belliydi)

Bu göç alma durumu:yurdumuzun değişik yerlerinden gelen insanların zaman zaman ihtiyaç duyulan dayanışma arzularının sistemli bir şekilde hayata geçirilmesi bakımından, dernekleşmenin gerekliliği düşüncesinin ortaya çıkmasını sağladı.

Öte yandan; Antalya ve Konya'nın ortak tarihi yönü ve benzer sosyal yaşamı (Toros dağlarının tepelerinde Konyalılar Akdeniz kıyısında Antalyalılar, ortak yaylalar) araştırılması incelenmesi belgeselleştirilmesi bakımından önemli etken olarak karşımızda durmaktaydı. Bu durum dernek çalışmalarının içinde değerlendirilmesi gereken bir husus olarak görülmekteydi.

En az bunlar kadar önemli bir gerekçede birlik ve beraberlik düşüncesinin gerçekleştirilmesi, bilinçli bir yapının oluşturulması için örgütlü olmanın gerekliliği, aynı zamanda Demokrasinin gelişmesi sivil Toplum örgütlerinin çoğalmasına da bağlı olduğu düşüncesiyle bir arayış başladı.

Bütün bunlar bir arada değerlendirildiğinde dernekleşmenin gerekliliğinin hissedilmesiyle Antalya Konya Yöresi Kültür Araştırma ve Yardımlaşma Derneğinin kuruluş çalışmaları başlatıldı. Derneğimizin 16 Şubat 1994 de resmen tüzelkişilik kazanması sağlandı.

Kollektif bir anlayışla görev aldığımız ve benim de, arkadaşlarımızın önerileriyle üç dönem başkanlığını yaptığım derneğimiz o günden bu güne bir çok aktiviteyi başarıyla gerçekleştirmiştir. Antalya kamuoyunda saygın bir yerinin olması aktivitelerimizin olumluluğunun bir göstergesidir. Ancak yapılanlarla yetinmek, duraklamak ve zamanla geride kalmaktır. Bunun bilincindeyiz. Bu gün geldiğimiz noktadan daha da ileride olmak zorundayız. Bu temeniyle arkadaşlarımıza hemşerilerimize tüm insanlık için yararlı işler yapmaları hususunda başarılar diliyorum.

Bizler hiçbir zaman bulunduğumuz noktalarda duramayız. Hayata, insanlara olaylara kayıtsız kalamayız.

İçinden çıktığımız, hayat mücadelesi nedeniyle ayrılmak durumunda kaldığımız köylerimize beldelerimize yöremize hizmetlerde bulunmalıyız. İçinden yollara düşerek ayrıldığımız yörelerimize borçlu olduğumuzu bilip borcumuzu ödemenin gayreti içinde olmalıyız. Bu borç hizmet borcudur.

Bu vesileyle çetmili kardeşlerime de söyleyeceklerim var elbette. Öncelikle belirtiyim ki, birlik ve beraberlik içinde çalışmalarını takdirle karşılıyorum. Antalyadan Çetmiye giderek katılmış olduğum yıllık Çetmililer Günü'nden çok etkilendim. Yurdumuzun dört bir yanına örnek teşkil edecek bir toplantı yapıyorlar yöremizin, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesinin kıvılcımı bu tür etkinliklerdir. Böyle örnek bir etkinliği en güzel şekilde Çetmili kardeşlerimizin gerçekleştirmesinden mutluluk duydum. Devam ettirilmesinden de mutluluk duyuyorum.

Emeği geçenleri kutlar başarılarının devamını diliyorum.

Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine

Senin kalbinden sürgün oldum ilkin
 'Bütün sürgünlüklerim bir bakıma bu sürgünümün
 bir süreci

'Bütün törenlerin şölenlerin ayinlerin yortu-
 ların dışında

Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim
 Af dilemeye geldim affa layık olmasam da

'Uzatma dünya sürgünümü benim

Gınesi bahardan koparıp

'Bir tuz bulutu gibi

Savıran yüreğime

Ah uzatma dünya sürgünümü benim

Nice yorulduğum ayakkabılarımdan değil

Ayaklarımdan belli

Lambalar eğri

Aynalar akrep meleşti

Zaman carıplmış atın son hayali

'Ev miras değil mirasın hayaleti

Ey gönülümün doğurduğu

'Büyüttüğü emzirdiği

Kus tüyünden

'Ve kus südünden

Geceler ve gündüzlerde

İnsanlığa umut gibi yükselttiği

Sevgili

En sevgili

Ey sevgili

'Uzatma dünya sürgünümü benim

'Bütün sürlerde söylediğim sensin

Sana dedimde sen Leyla dedimse sensin

Seni saklamak için görüntülerinden faydalandım

Salome'nin 'Belkis'in

'Bosunaydı saklamaya çalışmam öylesine

aşıkârsun bellisin

'Kuşlar ucar senin gönlünü taklit için

'Ellerinden devsindir buhar çiçeklerini

'Deniz gözlerinden alır sonsuzluğun haberini

Ey gönüllerin en yumuşağı en derini

Sevgili

En sevgili

Ey sevgili

'Uzatma dünya sürgünümü benim

'Yıllar geçti sapan ölümsüz iz bıraktı toprakta
'Yıldızlara uzanıp hep seni sordum gece
yardılarında

Catı katlarında bodrum katlarında
Gölgeni gecemi aydınlatan essiz lâmba
Hep Kanlıca'da Emîrgân'da
Kandilli'nin kursunu şafaklarında
Seninle söyleyip durdum bir ömrün baharında
yazında

Şimdi onun birdenbire gelen sonbaharında
Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim
Af dilemeye geldim affa lâyık olmasam da
Ey çağdaş Kudüs (Meryem)
Ey sırrını gönlünde taşıyan Mısır (Züleyha)
Ey ipeklere yumuşaklık bağışlayan merhametin
kalbi

Sevgili
En sevgili
Ey sevgili
Uzatma dünya sürgünümü benim

'Dağların yıkılışını gördüm bir Venüs
bardağında
Köle gibi satıldım pazarlar pazarında
Güneşin sarardığını gördüm Konstantin
duvarında

Senin hayallerinle yandım düşlerin
civarında

Gölgeni yansıyıp duran benliğini
punarında
Ölüm düşüncesinin beni sardığı şu anda
Verilmemiş hesapların korkusuyla
Sana geldim ayaklarına kapanmaya
geldim

Af dilemeye geldim affa lâyık olmasam
da

Sevgili
En sevgili
Ey sevgili
Uzatma dünya sargünümü benim

Ülkendeki kuslardan ne haber vardır
Mezarlardan bile yükselen bir bahar
vardır

Aşk cellâdından ne çıkar madem ki yar
vardır

'Yoktan da vurdan da ötede bir Var
vardır

Hep suç bende değil beni yakıp yakan

bir nazar vardır

O sarkıya özenip söylenecek mısralar vardır
Sakin kader deme kaderin üstünde bir kader
vardır

Ne yapsalar boş göklerden gelen bir karar
vardır

Gün batsa ne olur geceyi onaran bir mimar
vardır

Yanmışam külimden yapılan bir hisar vardır
'Yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır
Surların sırrına ermek için sende anahtar
vardır

Göğsünde sürgününü geri çağuran bir damar
vardır

Senden umut kesmem kalbinde merhamet adlı
bir cınar vardır

Sevgili
En sevgili
Ey sevgili

Ben seviyorum insanları
Bana benziyor hepsi
Meselâ sokakta birisi
Sigarasını yakıyor sigaramla
Bir başkası mesalâ
Durup bakıyor arkamdan
Saatlerce
Kimbilir kime benzetmiş beni
Ve akşam karanlığında
Dönerken evime
Uğurlar olsun diyor bir ses
Eyvallah diyorum hemşehrim

M.Tayip USLU

Bir Hatıra

Hani Derler Ya...

Hani derler ya iyi söz yerden mal, kötü söz din-den imandan çıkarır sözüne binaen bir hatırayı nakledeyim. İnşallah hoşgörüle.

1940'lı yıllarda kasabamız Çetmi köy iken, Çetmi yaylalarına giden yayla yolunun Arıkyol mevkiinde yolumuz şimdiki çayı takiben gidişi değilde Asarcık Beleni denilen yere yokuş yukarı ağı. Tekrar aşağı iner ve şimdiki Asarcık köprüsünde birleşirdi.

Şimdiki gibi şose değil kervan yolu. Yani yük hayvanlarının ve yayaların gelip geçebileceği bir yoldu. Ben deniz kervan yolu dedim. Kervan denilince akla deve gelir. Peki bizim devemiz mi vardı ki kervan yolu dedim. Devemiz yoktu da Anamur ilçesinde ikamet eden Bahşişli komşularımız vardı. Bizim yaylalarımızla sınır yaylalara çıkarlardı. Hala bu komşuluk devam ediyor. Ondan kervan yolu dedim. O zamanın büyüklerinden çok az var ama onların nesilleri var. Fakat malesef o sevimli yaratıklar(develer) yok. İşte o zaman, o havalenin nakliyecileri onlardı. Hatta bizim buğdaylarımızı yayladan köye onlar develerle naklederlerdi. Hatta o zaman ki ücretleri hala hatıramdadır. 40 teneke buğdaya karşılık 1 teneke buğday alarak köye getirirlerdi yükleri. Bana göre çok ucuz bir ücret. Çünkü o zamanda bir eşiği olan garibanı düşünürsek, bir eşek 5 teneke buğday götürürdü. 40 teneke buğday için 8 sefer yapması gerekirdi. Hem eşek, hem de arkasından gidip gelen çile çekecekti. O sebeble yollarımızda o müberak sevimli hayvanlara rastlanırdı. Bu hayvanlar dahi bahsettiğim yolun iniş ve çıkışlarını binbir türlü zahmetlerle katederlerdi.

O komşuların birçokları garibandı. Onlara ücretlerin dışında bahçemizin yeşilliklerinden sebze ve meyvelerinden verirdik. Esas mevzumuz bu değildir ama, bunları niye yazdım. Evet bir yanda o komşularımızı hatırlamak ve yazmış olduğumuz anılarımızda onların tuzu biberi bulunsun istedik. Hani komşu hakkı derler ya. Komşu hakkı önemlidir. Yardımlaşmak, helallaşmak ve benzerlerinin dışında bana göre hatırlamakta bir komşu hakkıdır. Bu sebeble kervan yolu dedim.

Şimdi gelelim esas mevzuya...

Bu yolumuzun hiç olmazsa bu kısmının şimdiki

yerine, çayı takiben gittiği yere yönlendirilmesi gerekir gerekmesine ama, ne mümkün. Karşısında büyük bir engel var. Bu engelin aşılması mümkün değil.

Niye mümkün olmadığını anlatalım. Yolun geçeceği yerde Hatip Hoca'nın bağı bahçesi var, geçirtmez. Peki kim bu Hatip Hoca, koskoca bir köy halkına karşın nesinden korkuluyor. Hangi gücü var söyleyelim.

İlmen güçlü, manen güçlü, madden güçlü. Aynı zamanda güçlü bir pehlivan. Hatta Bolay'da karşısına 20 kişinin çıktığı ve hepisini de mağlup ettiği söylenir. Mevzuyu dağıtmak istemem ama, Türkiye Gazetesi'nde Türkiye'nin tarihi pehlivanlarından Hatip Hoca diye yayınlandığını duydum. Aynı zamanda güreş üzerinde 99 oyunu olan bir pehlivan.

Peki, Hatip Hoca'nın bu gücünden mi korkuluyor. Hayır. Hatip Hoca'ya karşı milletin saygısından dolayı bu korku zuhur ediyor. İşte şimdiki zamanımızda Orta Anadolu'yu Akdeniz ve Çukurova bölgelerine bağlayan bu yolun geçmesini isteyenler, Hatip Hoca'nın korkusuyla bir türlü gerçekleştiremiyorlardı. İşte o zaman yani 1940'lı yıllarda köy olan Çetmi'de bir yiğit er çıkmış ve hemen pat diye Hatip Hoca'nın karşısına kapı gibi dikilmiş.

Ne yapmış bu yiğit er? Kimmiş bu adam? Bu adam o zamanın köy muhtarı Hacı Osman'ın Mehmet. Yani Mehmet Uçar. Kim bu zatı muhterem? Konya'da Hacı Hasan, Hacı Ali, Antalya'da Hacı Necati, Karaman'da Hacı Ramazan, Çetmi'de Hüseyin ve İbrahim Uçar'ın babaları. Daha derinlere inmek gerekirse Hacı Mehmetlerden Hacı Osman'ın Mehmet. Mekanı cennet olsun. İşte bu adam oradan o yolu geçirmiş.

Nasıl mı? Okuyun ve iyi dinleyin. Ben yazdığım bu mevzuyu o zatı muhteremin kendisinden dinlerken iyi dinledim de, sizlere o yüzden iyi dinleyin diye tavsiye ediyorum. Tabiki affınıza sığınarak.

Muhtar Hacı Osman'ın Mehmet(Bildiğim kadarıyla o zaman Mehmet Uçar yok. Çünkü soyisim yok) İhtiyar Heyeti'ni toplar. Hatip Hoca komşumuz, Bolay köyünde imamlık yapmaktadır. İhtiyar Heyeti bir karar alır. Tüm Çetmi köyü halkı kazmasını küreğini ve benzeri aletlerini yani takımlarını

arak Arık yola yol işlemeye gidecek. Kim gitmezse ağır ceza uygulanacak diye tellal bağırtıp Çetmi halkına duyurur. Çetmi halkının tümü Hatip Hoca'nın bahçesine kazma vurup çalışmaya başlar.

Bolay köyünde imamlık yapan Hatip Hoca'ya haber gider. Herkes korku içinde, yürekler kalkık ziyarette çalışmaya devam ediyor. Bir de ne görsünler. Hatip Hoca ayağında kabara kundurasıyla Değirmen Tozanı denilen yerde yolu toz dumana katarak geliyor. İşte o zamanın ihtiyaçları benim hafızamda kalan Kadioğlu Mehmet Taştekin (Hatip Hoca'nın baldızının oğlu), Baki Hoca Abdülbaki Ulutaş, Topçuoğlu Mehmet Topçu ve diğerleri muhtar Hacı Osman'ın Mehmet'i çalışan halkın başında bırakarak aşağıda derenin تنها bir yerine saklanırlar.

Muhtar Hacı Osman'ın Mehmet köylüye emir vermiş kimse çalışma temposunu bozmadan devam edecek. Yine de muhtarında içinde korku esik değildir. Nihayet Hatip hoca gazaplı çehresiyle yanlarına gelir ve;

-Hatip Hoca: Selamünaleyküm kolay gelsin.

-Hacı Osman'ın Mehmet: Ve aleyküm selam. Hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz efendim.

-Hatip Hoca: Molla Mehmet bu halka çalışma emrini kim verdi.

-Hacı Osman'ın Mehmet: Ben verdim efendim.

-Hatip Hoca: Kime ve neyine güvenerek.

-Hacı Osman'ın Mehmet: Zatı alinize güvendim,

mağrurlandım ve ondan bu emri verdim efendim.

-Hatip Hoca: Sakalımın altından bir geçseydin olmaz mıydı?

-Hacı Osman'ın Mehmet: Utandım, haya ettim geçemedim. Beni affedin efendim.

-Hatip Hoca: Peki komşular vurun kazmayı. Yolunuz hayırlı olsun. Allah kolaylık versin.

Hacı Osman'ın Mehmet: Sağolun sayın hocam. Allah razı olsun.

deyip eline kapanmış ve Hatip Hoca görevine, millet işine ve yol böyle geçmiştir.

Şimdi bizler rahat rahat o yollardan gelip geçiyoruz. O anda tüm orada bulunan, çalışan ve çalıştırılan ecdadımızın ruhları şad, mekanları cennet olsun.

Bahsedilen aynı yol hatta kasabada yaylalarımızın son hudutlarına kadar belediyemiz tarafından daha iyi hale getirilmiş, genişletilmiş daha güzel hizmet vermektedir. Bu yollara emeği geçen belediye başkanlarından büyüğümüz sayın Yusuf Yerlikaya ve şimdiki başkanımız değerli hocamız Mehmet Balcı'ya ve tüm emeği geçen yardımcılarına teşekkür eder, daha güzel hizmetler temennisiyle saygılar sunarız.

Diğer eski başkanlarımızdan unutmuş değiliz. Herkes gücü nisbetinde hizmet yaptılar. Ölenleri rahmetle anar, kalanlara daha uzun ve hayırlı ömürler dileriz.

BİR EĞİTİM ÖNDERİ

BİR EĞİTİM ÖNDERİ OLARAK PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)

İnsana bilmediği şeyi öğreten, tüm herşeyin ismini öğretirken Adem (A.S.)'ın şahsında insanlığı eğiten Yüce Rabbimiz, Peygamberleri eğitim ordusunun önderleri olarak göndermiştir. Peygamber, Yüce Rabbin eğitim ve öğretiminden geçerek, ilahi bilgiyi kuşanmışlar, onun gereklerini önce kendileri yaşamışlar ve bu konuda insanlığa en güzel örnekleri sunmuşlardır.

İşte vahiy destekli o eğitim ordusunun son halkası Hz.Muhammed (S.A.V.)'dir. O (s.a.v.) "Ben muallim peygamber olarak gönderildim." , "Beni Rabbim terbiye etti ve ne güzel terbiye etti" , buyurarak kendisini insanlığa takdim etmiş ve her konuda olduğu gibi eğitim-öğretim alanında da en güzel örnekliliği bizlere sunmuştur. Onun hayatı eğitimcilerin yolunu aydınlatan nice canlı örneklerle doludur. Biz bu yazımızda O'nun hayatından bazı kesitler sunarak konuya açıklık getirmeye gayret edeceğiz. Peygamberimiz (s.a.v.)'in insanları eğitirken izlediği yol ve yöntemleri maddeler halinde şu şekilde özetleyebiliriz.

O (s.a.v.) herkese değer verirdi: Seviyesi, kapasitesi, yaşı, işi ne olursa olsun her insan O'nun muhatabı ve davetinin konusuydu. Hiç bir insanı bu adam olmaz, bu yola gelmez, bunun yaşı geçmiş, bunun kalbi mühürlenmiş diyerek dışlamazdı. Yolda giderken soru sormak için önüne geçen ihtiyar bir kadını uzun uzun dinlemiştir. Adı b.Hatim O'nu şöyle anlatır:

"O'na misafir oldum. Yolda yaşlı bir kadını uzun uzun dinledim. Evinde altıma minder atıp kendisi yere oturdu. O'nun bir kral değil bir peygamber olduğunu anladım." (3). Çocuklarla, kölelerle, çobanlarla ve hatta delilerle bile yakından ilgilenmiştir. Nitekim (sa.v.), bir defasında aklından noksanı olan bir kadını bile kırmamış, istediği sokağın kenarına oturup onu dinlemiştir. (4)

İnsanlara Aklî Seviyelerine Göre Konuşurdu:

Yüce Rabbimiz bile, meramı anlaşılın diye insanların diliyle insanlara seslenmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.) de her insanın anlayabileceği şekilde onlara hitap ederdi. O'nun konuşmalarında anlaşılabilir ifade ve örneklerde yer almazdı. Verdiği örnekler her seviyedeki her insanın anlayabileceği şeylerdi. Nitekim O (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanlara bildiklerini anlatın. Siz Allah ve Rasûlünün yalancı çıkarılma-

sını mı istersiniz?". "İnsanların seviyelerine ininiz" "Çocuğu olan çocuklaşsın"

Eğitim ve Öğretimde Uygun Zamanı ve Mekanı Kollardı: O her zamanı ve her mekanı İdâvet için kullanır, ama davete en uygun olanı seçerdi. Özel günler, düğün, taziye, mescid, ev, kır yol vb. O'nun her mekanda davetini sürdürmesi, Mekke'de Dar'ül-Erkam'ı, Medine'de Ashab-ı Suffe'yi kurması yaygın ve örgün eğitime ne kadar önem verdiğinin açık belgeleridir.

İkna Edici Bir Konuşma Tarzı Vardı: Hurma ağacını taşıyan bir çocuğa, "Yavrucuğum ağacı niçin taşıladın?" diye sormuş, çocuk "Açtım, yemek istiyordum" deyince, "Yavrucuğum bir daha ağacı taşılama, altına düşenlerden ye" buyurmuş ve başını okşayarak çocuğa dua etmişti. Bu uygulamasıyla O, önce yanlışın nedenini araştırmış, problem için çözüm yolları önermiş, söz ve fiiliyle, şefkatle olaya yaklaşmış ve dua ederek çocuğa manevi tavsiyede bulunmuştur.

"Ben zina etmek istiyorum" diyen bir gence, "Aynı şeyin kız kardeşine, kızına, halana ve teyzene yapılmasını ister misin?" diye sormuş, delikanlı"hayır" deyince, "Senin zina etmek istediğin kadın da birinin kızı, yahut kızkardeşi, yahut da halası, teyzesi değil midir?" buyurarak onu bu işten vazgeçirmiştir.

"Eşim siyah bir çocuk doğurdu, ondan şüpheleniyorum" diyen bir adama, "Kırmızı develerin arasında boz olanı yok mu? Bu nereden karışmış olabilir?" diye sorarak onun aklını vardırmaştır. Bu örnekler bize, problemi olan her insanın rahatça problemini O'na açabildiğini ve O'nun da problemlerin çözümü için onlarla yakından ilgilendiğini ve onları ikna edici cevaplar verdiğini göstermektedir.

Anlaşılmak İçin Konuşurdu: anlaşılın diye tane tane konuşur ve sözünü üç defa tekrarlar. Jest ve mimikleriyle konuşmasını etkili ve canlı bir hale getirirdi.

O (s.a.v.) Hep Kolayı Tercih Ederdi: Nitekim O (s.a.v.) "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin" buyurmuştur.

Muhatabını Mahcup etmezdi: İsimlerle değil icraatlarla uğraşırdı. Hata yapanları ifşa etmemeye özen gösterirdi. "İçinizden bazıları şöyle şöyle yapıyorlarmış" gibi genel ifadelerle yanlışları düzeltmeye çalışırdı.

Her Soruya Cevap Vermez, Bilmediği Şey Hakkında Konuşmazdı: Son derece anlamlı, kısa ve öz kon-

şurdu. Geressiz ayrıntılara girmez, ama anlaşılacak için konuşurdu. Lüzumsuz sorulara cevap vermezdi.

Hediyeler Vererek İnsanların Gönlnü Kazanmaya Çalışırdı: O (s.a.v.), akrabalarından başladığı ilk davetine yemek ziyafeti vererek başlamıştı. Güzel işler yapanlara dünya ve ahiret mükafatları vererek yahut vadederek taltif eder, bu şekilde başkalarını da güzel insan olmaya teşvik ederdi. O kendisi hediye verdiği gibi, hediye de kabul ederdi. Ama hiçbir hediyeyi küçük görmezdi. Nitekim O (s.a.v.), Tebuk Gazvesinde Beni Neccar sancağını, henüz 20 yaşında olan Zeyd b.Sabit'e vermiştir. Bedir savaşında 21-22 yaşlarındaki Hz.Ali'yi sancaktar yapmıştır. Beni Kudaa üzerine gönderilen kırk bin kişilik bir orduya 18 yaşında bulunan Usame b.Zeyd'i kumandan tayin etmiş, 21 yaşındaki Muaz b.Cebel'i Yemen'e göndermişti. Müslüman olmadan önce İslam düşmanlığı ile tanınmış ve müslümanlara önemli zararlar vermiş olan Hz. Halid, Hs.İkrime gibi kişileri müslüman olduktan sonra üst payeler vererek onura etmiş ve "Sizin cahiliyye döneminde yetenekli olanınız, İslam'a girdikten sonra da yetenekli ve liyakatli olur" buyurmuştur.

O (s.a.v.) Hep Büyük Düşünür ve Büyük Hedefler Gösterirdi: Allah'ın yardımına güvenmiş, Hakk'ın hakimiyeti konusunda asla şüpheye düşmemiştir. Mekke'nin en zorlu şartlarında bile ashabına moral vermiş. Hendek savaşının en zorlu şartlarında bile ashabına moral vermiş. Hendek savaşının en sıkıntılı anlarında yine büyük fetih müjdeleri vererek ashabını geleceğe ve büyük hedeflere hazırlayarak manen takviye etmiştir. O'nun İran, Bizans, İstanbul gibi merkezlerin fethedileceğini müjdeleyen sözlerini biz, manevi takviye taktikleri olarak değerlendiriyoruz.

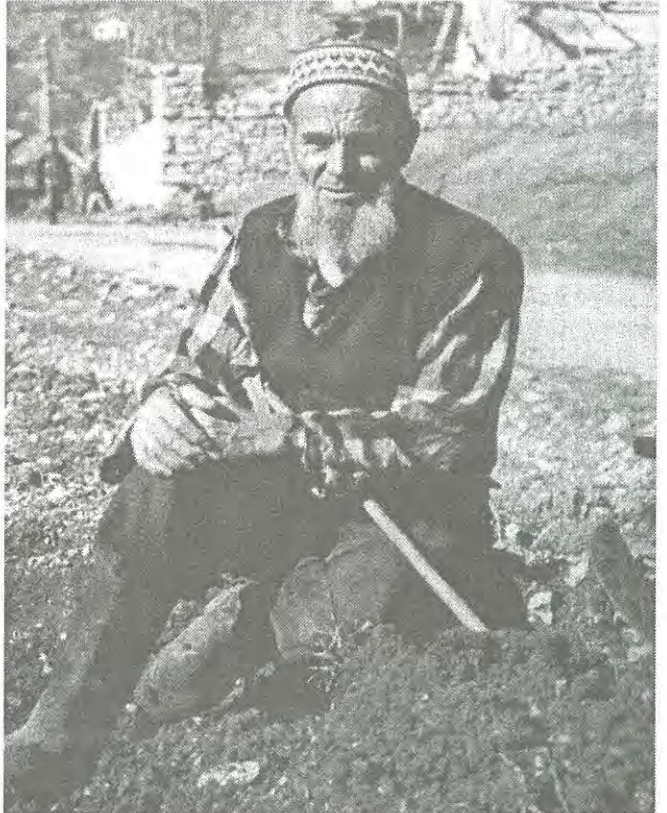
Bıkkınlık ve Yılgınlık Hiç Göstermezdi: Davetinde O, son derece azimli ve kararlıydı. O (s.a.v.) "Ya Hakk'ın hakimiyeti ve insanların hidaşeti, ya da bu uğurda ölüm" parolasıyla yola çıkmıştı. Mekke'deki bunca işkence ve eziyete rağmen O asla yılmamış, davasından vazgeçmemişti. Müşriklerin uzlaşma tekliflerine karşı "Bir elime güneşi, öbür elime ayı verseniz. Ben yine de bu yoldan dönmem. Ya Allah nurunu tamamlayacak, ya da bir başıma bu uğurda can vereceğim!" diye karşılık vermişti. Davet yolunun tıkanıldığını gördüğünde yeni çıkış yolları aramış, ashabını önce Habeşistan'a, sonra da Medine'ye yönlendirmişti. Taif'te davet için zeminler aramış, taşlanmasına rağmen asla ümitsizliğe düşmemiş, "Allahım! Yeter ki Senin gazabına uğramamayım! Gerisi hiç önemli değil!" diyerek bu konudaki azim ve kararlılığını göstermiştir.

Asla Büyüklük Taslamaz, Övülmekten Hoşlanmazdı: Kedisine "Ey Efendimiz, ey efendimizin oğlu" diye seslenen bir kişiye şöyle karşılık vermiştir: "Ey

insanlar! Böyle ayırı sözler söylemeyin. Şeytan sizi yanıltmasın. Ben Abdullah oğlu Muhammedim. Allah'ın elçisiyim. Beni Allah'ın çıkardığı mertebeden daha yukarı mertebelere çıkarmayın". O, davetinin karşılığını insanlardan değil, yalnızca Allah'tan bekledi. Bu nedenle doğru bildiği yoldan asla taviz vermez ve kimseye mimner etmezdi.

O'nun Hayatı Belli Bir Düzen ve Disiplin İçerisindeydi: O'nun davranışlarında rasgeleliğe, başıboşluğa asla rastlanmazdı. Her şeyi belli bir düzen ve disiplin içerisindeydi. Sözelimi O (S.A.V.) giyinip kuşanmasına, temizliğine kısaca tüm işlerine sağdan başlardı.

Özetle söylemek gerekirse Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.), her alanda olduğu gibi eğitim-öğretim alanında da bizler için en güzel örnektir. Davetçi konumunda olan tüm müslümanlar, O'nun hayatını bu gözle ve dikkatlice okumalı. O'nun hayatındaki eşsiz tablolardan çıkarılması gereken dersleri çıkarıp kendi hayatlarında uygulamaya koymalıdır. İşte ancak o zaman O'nun en güzel örnek (Üsve-i Hasene) oluşu anlamlı hale gelmiş olacaktır. O'nu tanımadan O'nun yolunda olmak, O'na yaraşır ümmet olmak ve O'nun şefaatine mazhar olmak asla mümkün olmayacaktır. Dünya ve ahirette O'nun ulaştığı doğru hedeflere ulaşmak da ancak O'nun metodunu izlemekle mümkün olacaktır.

Örnek Bir İnsan

Mümin Usta

Geçmişte örnek bir insan Mümin Usta

Mümin usta hicri 1337 yılında Çetmi'de dünyaya gelmiş büyükbabası Gök Mümin, dedesi Gök Müminin Hasan, babasının Gök Mümin Hasan'ın oğlu Mustafa yani Gök Mümin Mustafası derlemiştir. İşte Mümin Usta onun oğludur. Anneleri Fürelerden Gök Mahmud'un kardeşi Ayşe Hatundur. Onların cümlesinin ruhu şadolsun.

Mümin usta 1941-42 yıllarında vatani vazifesini İstanbul ve Antalya'da orman askeri olarak yapmıştır. Orman askeri dedim o zamanlar orman koruma memurluğunu asker yapardı. Yani şimdiki tabirle (ormancı).

Nihayet Mümin usta teskere sonucu doğum yeri olan köyü Çetmi'ye döner bu Mümin Usta'yı şu anda halkımızın yaşlıların hepsi tanırlar. Mümin Özgül bilmiyenler için şimdiki Anamur'daki Mustafa ve Mahmut Özgüllerin ve Çetmi'deki ablam Nazife Cengiz'in babasıdır.

Evet köyüne döndükten sonra Mümin ustanın hayat mücadelesi başlamıştır. Zaten yirmi yıllık yoksulluğun ezikliği altındadır. Boğaziçi köylerinden komşumuz Kecimen'e giderek zamanın kundura (ayakkabı) ustası Tahir ustanın yanında çalışmaya başlar. Bir müddet Tahir ustanın yanında çalıştıktan sonra oradan ayrılıp Taşkentli Halis ustanın yanına gider ve oradada bir müddet çalışarak sanatını pişirip iyi bir kundura (ayakkabı) ustası olur ve gereken araç gereç takımları kısmi de olsa temin edip Karaman'a bağlı Bozkonak'a gider orada köyün eşrafından Hacı Hafız, Hacı Gökmen, Bolaylı Osman beyin damadı sonradan alaman Hasan'ın damadı olmuş, ismini öğrenemedim. Bu şahıslar tarafından bir çalışma mekanı (dükkan) tertiplenmiş orada çalışmaya başlamıştır. Daha sonraları Yılan Gülü, Başkışla, Manyan Kasaba, Bayır Akça Alan bu yörelerde çalışmış tamirat işleri ve yeni imalat işlerinin ikisini de bir arada yürütmüştür. Ve nihayet köyüne dönüp köyünde kunduracılık işini devam ettirdi. Hatta ayakkabı imalatında kullandığı derileri kendisi eyleyip daha ucuz malzeme kullanmayı başarmıştır. Gel zaman git zaman çalışırken lastik ayakkabılar çıktı. Benim tahminime göre ustanın işleri biraz etkilenmiş olacak meslek değişimi yaptı. Bir yandan birikiminde olan kendi imali ayakkabılar, mestler ve onun yanında bir çerçi tablası sırtında, hayatı tekrar sırtlamış adı geçen yörelerde ticaret hayatına devam ederken daha da ek çarelere başvurarak canlı hayvan ticaretine başlar. Aladağ köylerinden üzüm, pekmez, patates, soğan alarak kiralık kamyonlarla Gazi Paşa ve Anamur'un yaylası olan Barçın yay-

lalarında ticaret yapmıştır. Dördüncü bir meslek olarak bohça içinde manifatura ve tuhafiye giyim eşyaları satmaya başlamış tır. O sırada oğulları Mustafa ve Mahmut Özgülleride yanına alarak sırtlarında bohçalarıyla köy köy oba oba dolaşarak ticaretlerine devam ederler. Günler geçse de Anamur buluşma yeridir ve Özgüller babalarına itaatlı bir şekilde çalışmaktadırlar. Böyle devam ederken Mümin Usta yanına iki ortak alarak Anamur'un gözbebeği yeni çarşının arsasını alır ve alelacele inşaatı başlatıp işhanı yapılmaya devam eder. Bu sırada Mümin Usta bir manifatura ve tuhafiye dükkanı açıp kendisi tezgaha oturur oğulların bohça hayatı pazarcılık işine dönmüştür. Özgüller gündüzleri pazarda geceleri inşaatta evleri Anamur'a getirilmiş ev halkı örgü işlerine devam ederek hayatı kazanmak için katkıda bulunmaktadırlar ve böyle devam ederken Anamur'un en merkezi yerinde şu anda çalışmakta olan yeni çarşı adını taşıyan yaklaşık 20 dükkandan ibaret işhanı hizmete açılmış Mümin Ustanın oğulları, torunları ve bazı hemşehrileri ve daha nice vatandaşlar orada ticaret hayatı sürdürerek yüzlerce insanın rızıkını kazanmaktadırlar. Böylelikle Mümin Usta kendi hayatını kazandığı gibi bir çok kişilere hizmet etmiş tir. Onun için örnek insan dedim. Burada geçici olarak bir nokta koyup tekrar ustanın geçmişteki ahlak ve tavsiyelerinden bahsedeceğim nihayet beklenen gün gelmiş bizim Mümin Usta vahim bir hastalık neticesi 1982 yılı Aralık ayının altıncı günü rahmeti rahmana kavuşmuş mübarek naaşı vefat ettiği Anamur'dan alınarak evlatları ve seven dostları refakatinde anayurdu doğum yeri olan Çetmi'ye götürülerek Çetmi mezarlığındaki Abdul Mümin oğullarının şimdiki hatip hocalar aile mezarlığına tevdi edilmiştir. Mekanı cennet ruhu şad olsun Allah ondan razı olsun.

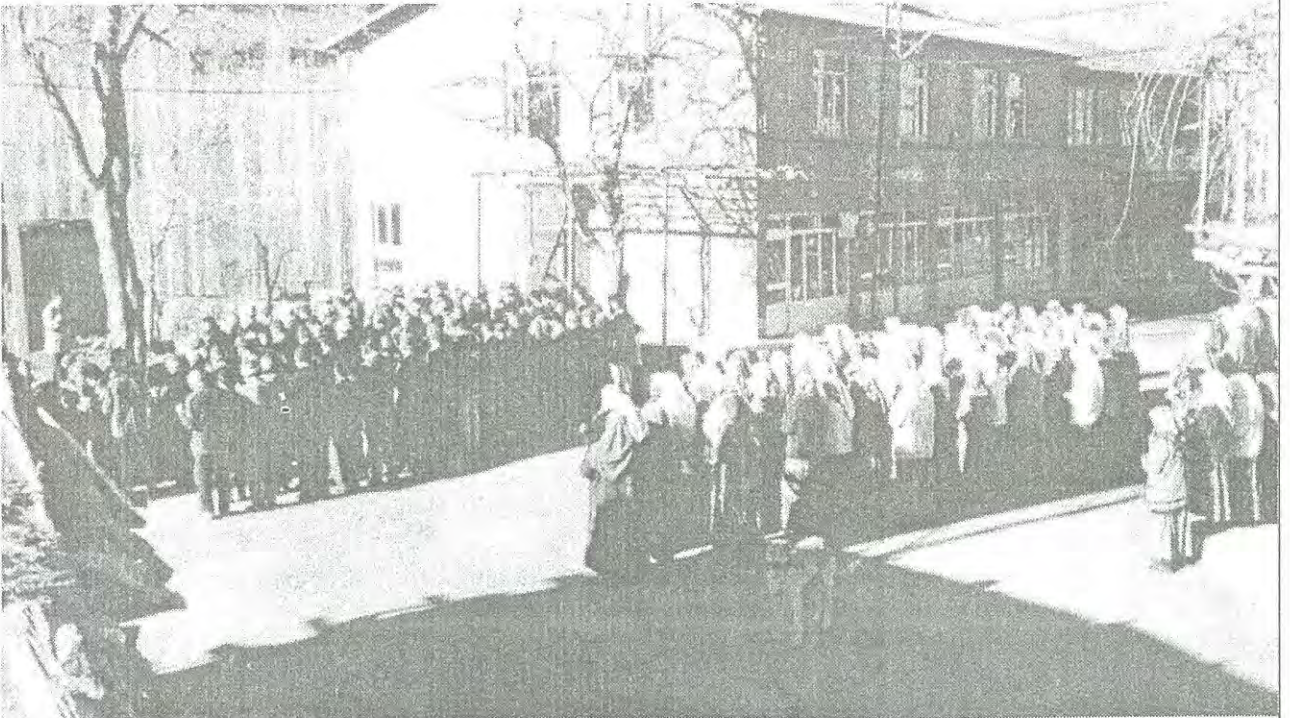
Evet geldik şimdi Mümin Ustanın ahlakı ve insanlara olan tavsiyelerine usta kendisi hoş görülü tok gönüllü mütevazı ve gayet sessizdi. Kıybet ve haset bilmezdi. Onun kalbinde kötülüğe yer yoktu insanlara çalışkan olmalarını muhanete muhtaç olmalarını tavsiye ederdi. Bir iki kelam konuşacaksa gerektiği zaman konuşurdu. Çok sabırlı idi az ve öz konuşurdu görünüşte asık suratlı zannedilirdi. Arada bir, bir kaç kelam ederdi. ama o zaman yüzünde tatlı bir tebessümle ve hafif hafif gülümseyerek konuşurdu. İşte o zaman insanın gönlüne ferahlık gelirdi. Evet ustanın evlatlarına ve bana olan bir önerisi öğüdü var izah edeceğim ilk önce oğullarına tenbih siz Halis'le hala dayı çocuğu olarak değil, bir

kardeş olarak geçineceksiniz. Bu sizin abiyiniz derdi. Bana bunlar senin küçük kardeşlerin sen abiydin. Nazife üçünüzde ablasıdır derdi ve halacığında bu fikirdeydi. Zaten halamla Mümin dayım, ikiside aynı ahlaktaydılar. İkiside birbirine denk gelmişti. Aynı tavsiyeleri halamda sık sık tekrarlardı. Çocukluk devremiz dahil aynı tempoda devam ediyorum. Ustanın ve ve halamın sözü tesirliymiş olacak bu saydığım şahıslar dört kişiyiz üç onlar bir ben hepimiz aynı şekilde gittikçe kardeşlik sevgimiz artıyor. Hamdolsun Mahmut benim küçüğüm. Abi demesi gayet normal fakat Mustafa benden sekiz ay kadar küçük bir yaş bile yok. O halde tek sefer ismini ağzından duymadım. Hep abi diye hitabeder aslında bu kadar saygı karşısında eziliyorum. Bunlar hep ustanın hatıralarıdır. Halamın kocası dedim ya dedem Hatip Hoca'nın damadıdır. Ağzından tek sefer kayınpederim dediğini duymadım hep hoca dedem derdi. Bu kadar iyi ahlak sahibi idi. Bende gücüm nisbetinde onun sözünü tutmaya çalıştım. Onlara bilader derim. Ustayı hatırlarken meslek taşlarını da unutmamak gerekir daha nice ustalar Emin Musalar, Sarıoğlanlar, yeni Ali'nin İbrahimler, Hasan Uçarlar ben hatıra olarak o devirlerin şivesiyle yazdım. Bu şahıslar Çetmi'nin süsü idiler, çıplak ayakların çamurdan, kardan, soğuktan, dikenden korunmasını sağlayan bu zatlar sayesinde Çetmi adeta bir dikiciler köyü idi. Onlardan Allah razı olsun. Mekanları cennet olsun. Saydığım mübareklerin içinde sadece Hacı Hasan Uçar amca hayattadır Konya'da ikamet eder Allah daha uzun ömürler versin hürmetler eder, saygılar sunarım.

Şimdi ise bu ustaların sadece adı kaldı. Çetmi'de her Çetmilinin ve komşu köylerden hatta yörük yaylalarından gelen herkesin emmisi Musa emminin oğlu Yusuf emmi kalmış bir baba mesleği olarak sadece tamiratla da olsa mesleği yürütmektedir. Diyebiliriz ki Çetmi'nin örnek ustası, ya da tek ustası da odur zamanımızda Çetmi'de ve yöresinde herkes onu tanıır fakat ben gelecek nesiller için birazda ondan bahsedeceğim.

Yusuf Bakdemir (Musa Yusuf) bendeniz annem tarafından yeğeniyim. Amca derim (Çetmi şivesiyle emmi olur) Yusuf emmi Emin Musa'nın oğludur, ayakkabı tamircisidir. En kıral ayakkabıyı dikerdi. Babasının yetiştirdiği iyi bir ustadır fakat bir kaza sonucu eli ayağı sakat kaldı. en güçlü kuvvetli anlarında elinde değneklen gezer oldu. Onun için sadece tamirat işleriyle kaldı. Oda para kazanmak için değil hatıra için geleni geri çevirmez yapmam demez halbuki binbir türlü zorluklarla yapabiliyor. Yusuf Emmi görünüşte sert birileri gibi görünür ve yeri geldiğinde sert davranışları da olur yerine göre bağırıp çağırmaları da olur ama beş dakika geçmez o tavrı değişir. Güler yüzlü olur bir kula kötülük yaptığı görülmemiştir. Allah razı olsun. Hatta yapmış olduğu tamirlerden para almadığı bile olur. Ben kaç defa isim düştü borcum nedir dediğim zaman istemez der ısrarıma dayanamayıp çok az bir ücret ister. Böylelikle merhum Mümin Usta'dan hayattaki Yusuf emmiye kadar olan ustaları hatırlamış olduk. İnşallah hoş görüle ölenlere rahmet hayatta kalanlara daha uzun ömürler dileğiyle.

Halis YAZICI

HALK HEKİMLİĞİ

ALLERJİK HASTALIKLAR: Allerjik hastalıklara Yerköprü'deki suyun çıktığı yere batırılır.

ARI SOKMASI : Arının soktuğu yere domates, salça, çamur veya bıçak konularak zehirinin alınması sağlanır.

BAĞIRSAK HASTALIKLARI: Bağırsak hastalıklarına ısırgan otu kaynatılarak içilir.

BASUR : Basur hastasına kirpi eti yedirilir.

BAŞ AĞRISI : Baş ağrılan kimse kıydırır. Kıyacak kişi eli-ne kesmez bir bıçak alır. Felak ve Nas surelerini okuyarak bıçağı adamın alnına yavaş yavaş bastırır.

BERELENME: Ağır berelenmelerde zeytin çekirdeği ile beraber dövülüp bal ve ak toprakla karıştırılarak bereli bölgeye sarılır.

Yine berelenmelerde kuru üzüm dövülerek bereli yere sarılır.

Ayrıca bereli yere burçak unu pişirilerek sarılır.

Berelenmelerde sumak, pekmez veya su ile pişirilerek sarılabilir.

BİÇAK KESMESİ : Bıçak kesmesi gibi yaralanma ve kesiklerde şekerle iç yağı karıştırılıp dövülür. Merhem yapılarak yaralı yere sarılır. İçine zift ve mum karıştırılırsa daha iyi olur.

Ayrıca ayıpancarı dövülerek yaranın üzerine sarılır.

BİTTEN KORUNMA : Eskiden bit ve pirenin çok olduğu dönemlerde bunlardan korunmak için katran sürülürdü.

Banyo yapılırken killi toprak;

Çamaşır yıkarken küllü su kullanılırdı.

BÖBREK TAŞI : Böbrek taşı düşürmek için yoğurdun suyu içilir.

ÇİVİ BATMASI : Çivi batan bölge çekiç, tahta v.b. ile vurularak kanatılır. Böylece zehirli kanın çıkması sağlanır.

Ayrıca bir kaç kibrit birleştirilerek oraya konulur. Bir başka kibriitle orada yakılır.

DİKEN BATMASI : Diken batması ve eldeki yarıklara zift yapıştırılır.

DİŞ AĞRISI : Diş ağrısına dağ karanfili dövülerek dişe konulur. Veya delikavak (çınar) sürgününün suyu kaynatılıp dişe sürülür.

DONMA : Soguktan donan kimse buzla ovulur.

EZİLME: Vücuttaki ezik türü yaralanmalarda kız çocuğu dünya'ya getirmiş bir kadından süt alınıp külle karıştırılarak ezilmiş yere sarılır.

GÖBEK DÜŞMESİ: Göbeği düşen kimseye belinden poşu ile bağlanır. Sırt üstü yatar Birisi poşudan tutarak sallar. Göbeği böylece yerine getirir.

GURDEŞENİ: Gurdeşeni (allerji) olan çocuğa kutnu kumaşı giydirilir.

ISIRGAN ISIRMASI: Isırgan otunun ısırdığı yere kaşın-tı-

nın geçmesi için çamur konulur.

İDRAR YOLU HASTALIKLARI: Isırgan otu kaynatılıp içilir.

İRİN: Yaraların işlemesi ve içindeki irinin çıkması için sabunla un pişirilerek sabunlu bulamaç yapılır. Veya sabunla soğan pişirilerek sarılır. Yine ısırgan otu dövülüp inek sütü ve arpa unu ile pişirilip yaranın üzerine sarılır.

KARIN AĞRISI: Karın ağrısına bise, az bir yağla beraber bir beze sürülür ve karnına sarılır.

KORKU: Ani korkan kimseye gardaş ganı biraz suda eritilerek içirilir.

MANTAR: Arpa unu sirke ile kaynatılıp lapa yapılarak sarılır.

MAYASIL: Mayasil ve kıl kurduna tütün konulur.

MİDE AĞRISI: Mide ağrısına kızıl çam sakızı yutulur.

MİDE EKŞİMESİ: Mide ekşimesine aktoprak yalanır.

ÖKSÜRÜK: Öksürükte zift ağza alınarak emilir.

ROMATİZMA : Isırgan otu kaynatılıp içilir.

SAÇ DÖKÜLMESİ: Saçın dökülmemesi ve parlaması için ısırgan otu kaynatılıp saç o su ile yıkanır

SARILIK: Sarılık hastalığına gurbet çiçeği kaynatılıp içilir.

SOĞUK ALGINLIĞI: Soğuk algınlığına Pelit (meşe) küllü yalattılır.

TAVUK KARANISI: Tavuk karanısı, gözlerin akşamları bulutlanması, görmemesi hastalığıdır. Bu hastalığa tavuk ciğeri ile yüzellik otu yakılıp buharı tüttürülür. Yine tavşanın ciğeri ocağa atılıp pişirilir. Onun üzerine üzerine eğilip tüttürülür. Buharının dışarı gitmemesi için başın üzerine havlu veya bir bez bürünür. Böylece o ciğerin buharı hastaya tüttürülür ve o ciğer yedirilir.

TEMRE : Soğan ortadan kesilip tuzlanır. Sulanınca temreli yere basılır. Yine temre mürekkepli " Em ebremu fe inna mübremün " ayeti yazılır.

UÇUK: Uçuk, dudakta daha çok korku sonucu çıkan si-vilcenin büyüğüdür. Dudağında uçuk çıkan kimse çirayı soba v.b. ateşte ısıtarak uçuğun üzerine basar . Böylece uçuk korkutulmuş olur ve uçuk kaybolur.

UMMAK: Ummak, emzikli bir kadın veya hayvanın gördüğü ve canının istediği bir şeyi yeyememesi oluşur. Bu durumda kadının ve hayvanın göğüsleri şişer. Bu nadiren erkekte de olabilir. Erkeğin başta hayası olmak üzere bütün vücudu şişebilir.

Kadına kanın karışmadığı birisi habersizken arkasından gelerek tekme vurur. " umduğun umacağın bu olsun " diyerek bir ekmeğe çiğ soğan sıkarak ona verir. Kadın bu koku ile bu sıkımayıda yer.

YÜREK KALKMASI: Yüreği kalkana horoz yüreği yutturulur.

EKONOMİK AKINCILIK

Bekir CEVİZCİ

Osmanlı Devleti'nde akıncılar vardı. Özellikle bahar aylarında komşu ülke topraklarına akınlar yaparlardı. Eğer ordu sefer yapacaksa ordunun her türlü ihtiyacını hazırlar ve yol güzergahının emniyetini sağlarlardı. Akıncıların hızına ulaşmak mümkün değildi. Onlar atlarını şimşek hızıyla sürerlerdi. Hiçbir Avrupalı, bu "At canbazlarına" yetişemezdi. Nerede olacakları belli olmazdı; aniden Avrupa'nın her hangi bir yerinde aniden çıkıverirlerdi. Akıncılar at üstünde oldukları zaman yerlerde sürünecek kadar uzun kanatları vardı. At hızlandıkça bu kanatlar açılır ve belirli bir hızdan sonra at yüksüzmüş gibi koşardı.

Bir de serdengeçtiler var; Görsen dev sanırsın. Bunlar özel olarak seçilirlerdi. Elbiselerinin her tarafı yırtık, saç sakal birbirine karışmış, yüzlerinde envai çeşit boyalar sürülürdü. Yani günümüzün özel timi diyebiliriz. Savaşta ve akında bunları gören düşmanın içini bir korku kaplardı. Onun için muharebe anlarında düşman saflarından devamlı ve şiddetli kokular yayılırdı.

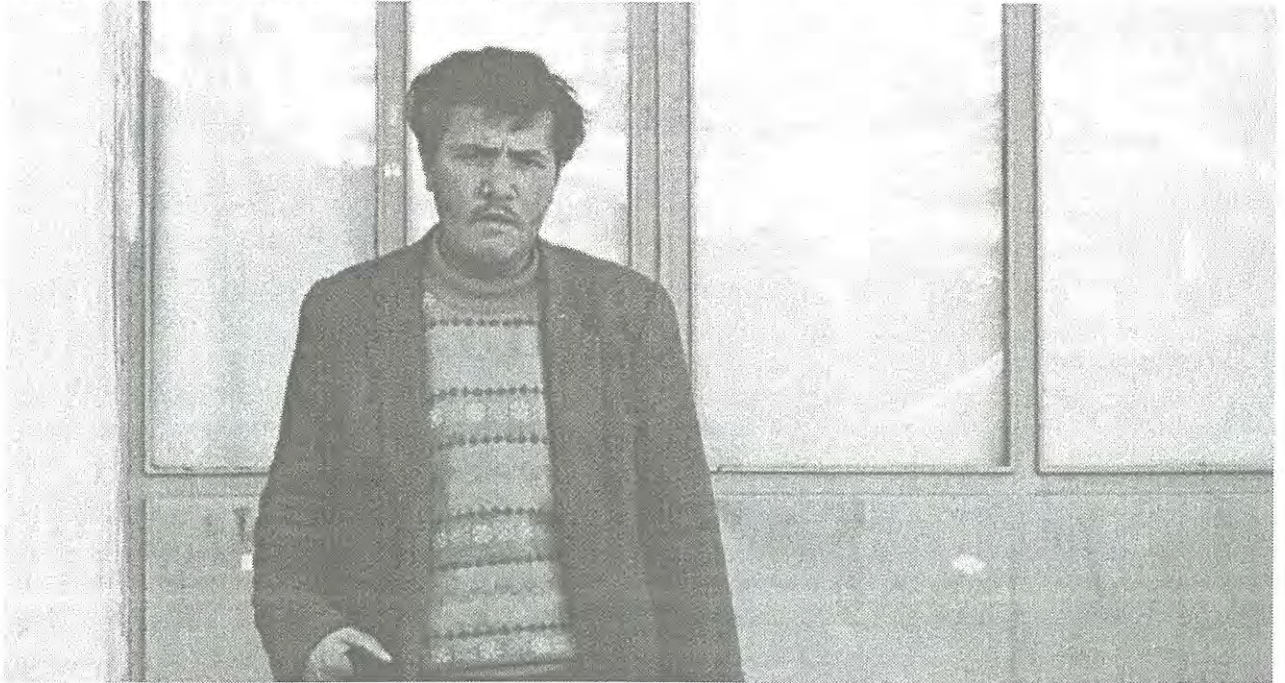
Bugün hala Avrupalı annelerin çocuklarını

korkutmak için kullandıkları; "Bak seni Türklere veririm", "Kaç, Türkler geliyor" diye söyledikleri işte bu serdengeçtilerdir.

Akıncılık teşkilatı bazı sebeplerden lağvedildi. Ama bana göre hala yaşıyor. Tabii ki ekonomik bir çehreye bürünerek. Bu gün Avrupalılar geçmişte olduğu gibi Türk müteşebbislerinden çekinmektedirler. Çünkü Çetmi'den kalkıp Fransa'yı mesken tutan vatandaşımızın yaptığı da bir akındır. Bu vatandaşlarımız tüm kültür bombardımanına rağmen Çetmili kalmayı başarmışlardır. Benliklerinden zerre kadar taviz vermemişlerdir. Her biri akıncılar misali büyük mesafeleri kısa zamanda katetmişlerdir. Onlar Türk ekonomisinin bel kemiğidir. Avrupa'yı Türkiye için hazırlamaktalar. Karşılaştıkları zorluklar bu vatandaşlarımızı devletimizden soğutmamalı.

Hantal bürokrasinin altında can çekişiyorlar. İlgisizlikten şikayetçiler. Evlatlarını Güneydoğu'da teröre kurban veriyorlar. Ekmek parası için gurbet acısı çekiyorlar. Yani Türkiye'nin cefasını çekiyorlar. Ama tüm bunlara rağmen "Vatan sağolsun" diyebiliyorlar. Çünkü onlar güncel tabirle öteki Türkiye'ye ait.

Ama ne olursa olsun bir vatandaşımız bu sorunlar yumağı arasında boğulup kalmamalı. Başını kaldırıp haykırmalı "Ben bir akıncıyım ve akıncılara asla yetişilmez"

MASAL

Adamın üç tane oğlu varmış.Meyva bahçelerindeki meyvaları bi hayvan yeyiyor ama ne olduğunu bilemiyorlarmış.Buna bi çare aramaya başlamışlar.Ve onu öldürmeye garar vermişler.İlk gün büyük oğlan tüfeği alıp bahçaya getmiş.Ağaca çıkıp beklemeye başlamış.Ağşam olunca garannıkda ayı gibi büyük bi hayvanın garip sesler çıkararak,geldiğini görmüş,amma garannıkda neydiğini bilememiş. Gorkusundan vuramamış.O hayvan almaları yeyip getmiş. Sabah olunca köye gelip durumu bubasına anlatmış. Ortanca oğlan, böğün ben onu öldüreceğim demiş. O da ağşam olunca beklemeye başlamış.Gene o hayvan gelip meyvaları yemiş, Ortanca oğlan da gorkmuş ve onu öldürememiş. O da sabah gelip durumu bubasına anlatmış.Bu defa küçük oğlan onu ben öldüreceğim demiş.O da tüfeği alıp ağaca çıkmış, ve beklemeye başlamış.Bakmış ki o büyük hayvan geliyor. Tüfeği doğrultup ateşlemiş.O hayvan öyle bir ses çıkarmış ki,dağalar taşlar inlemiş.O hayvan yaralı olarak dönüp getmiş.Gelip durumu bubasına anlatmış. "Onu vurdum amma yaralı olarak kaçdı.Sabah gedip bakalım."demiş.Sabah buba ve üç oğlan gan izlerini takip ederek,bir mağaranın önüne kadar gelmişler.Büyük oğlan bi ipi beline bağlamış.Ve

mağaraya enmeye garar vermiş.Yukarıda buba ve iki kardeşi ipi dayamış ve o enmeye başlamış.Daha mağaranın yarısına kadar ancak enmiş ki "yandım anam beni çekin " deyi bağarmaya başlamış.Neyise çekmişler.O hayvan bi dev imiş.Ve onu yakan devin ağzından çıkan buharmış.Ortanca oğlan " ben ineceğim"demiş ve ipi ona bağlayıp aşşağı sallamışlar. O da yarıya varı varmaz." yandım beni çekin" deyi bağarmaya başlamış.onu da çekmişler.Bu defa küçük oğlan ;Siz ne gorkak adamlarsınız..Onu ben öldüreceğim."deyip aşşağıya enmeye başlamış.Aşşağı enince o buhardan dolayı baygınlık geçirmiş.Uzun zaman sonra ayılmış.Ayılınca bakmış ki sıralanmış bi kaç tane oda var.Capılardan birini açmış , bakmış ki dünya güzeli bi kız var.İçinden " Bu büyük ağama "deyi geçirmiş.Gız "Ey insanoğlu burada ne aran ? Burada dev var seni yer." demiş.Oğlan da "dev bana bir şey yapamaz." deyip,ordan ayrılmış. İkinci gapıyı açmış.Bakmış ki orada da güzel bi kız var."Buda güccük ağama göre" demiş içinden ,O gızın yanında yapılmış bi gutu üzerinde ak sakallı bi goca varmış.Sonra bi başka gapıyı açmış.Bakmış ki bi dünya güzeli gız. Amma diğerlerinden de güzelmış."Tamam bu da benim" demiş. Bakmış ki orada da altından bi tepsi var.İçinde tavuk ve büllüleri yem yeyiyor.Sonra bi gapıyı dahı aç-

miş. Bakmış ki bi ihtiyar kadın var. Bunları da buraya dev getirmiş. Ona devin yerini sormuş. Sonra devin yanına varıp deve gılcını bi vurmuş. Dev yaralanmış ve debelenmeye başlamış. "Erkeğisen bidağı vur." demiş. Oğlan da erkek anasından bi doğar" demiş. Bunun bi özelliği varmış. Eğer bidağı vursa cannanırmış. Neyse tekrar kızların yanına varmış. Dünya yüzüne çıkmak istermisiniz? demiş. Onlarda "İsteriz" demişler. Mağaranın çıkışına gelmişler. İpi bi sallamış ağabeyisi yokarıda bekleyiyoruyumuş. Umudu kesmişler. "Bu öldü" demişler amma genede bekleyiyorularıymış. Büyük gızı bağlamış ipe ve çekin demiş. Neyse yukarı çekmişler. Bakmışlar ki bi güzel kız. Büyük oğlan "tam bana göre" deyip aklından geçirmiş. Sonra İpi tekrar salmışlar. Bu defa ortanca gızı bağlamış. Yokarı çekmişler. Güccük abisi, "buda benim" demiş. İpi tekrar salmışlar. Gız demiş ki önce sen çık. Ben çıkar sam abilerin seni yokarı çekmezler" demiş. Öyle ki gız çok gözəlmiş. Oğlan da ben çıkarsam gız çıkmayıveri deyip gorkmuş. Önce gızı bağlamış "Asılın" deyip bağırması. Yokarı asılmışlar bi bakmışlar ki dünya güzeli bi gız. Güccük gardeşini çekmemişler. Orada bırakıp getmişler. Oğlan caresiz geriye ehtiyar gadının bulunduğu odaya varmış. "Ben yeryüzüne nasıl çıkarım" demiş. O da şu odada iki goç var. Beyaz olana binersen yeryüzüne çıkarsın. Siyah olana binersen yerin yedi gat altına inersin" demiş. Oğlan odaya varmış goçlar hızla yanına varmış. Beyaz goca biğineceğim derken siyah goca binivermiş. Yerin yedi kat altına inivermiş. Orada biraz dolaştıktan sonra bi ağacın altına oturmuş dinlenmeye başlamış. Otururken acı acı bi guş sesi duymuş. Başını kaldırmış bi bakmış ki ağacın başında bi gartal yuvası var. Bi ilan o yavruları yeyiyor. Hemen nasıl ettiyse yılanı öldürmüş. Gartal da yavrularının sesini duymuş gelmiş. Oğlanın yavrulara zarar vereceğini sanmış. Onu öldüreceğini ki Allah'ın izniyle yavrular dile gelmiş. "Ana insanoğluna dokunma", O bizim dostumuz. Bizi ilan yeyeceğidi, ilanı öldürerek bizi gurtardı." demiş. Gartalda oğlana "dile bendenne dilerse" demiş. Oğlanda "beni yeryüzüne çıkar" demiş. Gartal "seni çıkarayın amma yedi top kendir, yedi tuluk et, yedi tulukda su bulmam ilazım" demiş. Oğlan da bunları aramaya çıkmış. Epeyi gedince bi köye rastlamış. Köye girerken çeşmede bi gız ağlayıyoruyumuş. Ona neden ağladığını sormuş. O da "Köyün tek çeşmesi bu. Ancak burada bi dev var. Günde bi iki insanı ona veririz. Onu yerken halk buradan suyunu doludur. Böğün sıra bende. Biraz sonra deve yem olacağım" demiş. Oğlan da "benseni o devden kurtaracağım" demiş. Çeşmenin başında dururken dev gelmiş. "böğünde senimi yeyeceğim" demiş. Oda beni yeyeceksin demiş ve arkasında sakladığı gılcını çıkarıp deve vurmuş. Dev bi kenarda beklenmeye başlamış. Ve "erkeğisen bi dahi vur" demiş Oda erkek anasından bi defa doğar" demiş. Gız devin ganına elini buluşturup oğlanın arkasına sürmüş. Babam "ne isten" derse "güccük diliyin altındaki mühürü ver yeter de" demiş. Oğlan yürüyüp köyün içine girmiş. Neyise gız sevinçle evine varmış. Babasına haber vermiş. "Görsem tanırım" demiş. Gızın bubası herkesin köy meydenında toplanmasını ilan et-

miş. Herkez sırasıyla gızın önünden geçiyormuş. Herkes beni gösterse deyip düşünüyormuş. Oğlan geçerken gız sırtındaki ganı görmüş. "İşte bu yiğit gurtardı beni buba" demiş. Adam oğlanı evine götürmüş. Yedirmiş içirmiş, sırtına ipektan bi elbise giydirmiş. "Dile benden ne dilerse" demiş. Oğlanın aklına gızın söylediği gelmiş. "Güccük diliyin altındaki mühürü ver yeter" demiş. Adam da ağzındaki mühürü çıkarıp vermiş. Oğlan da "Bana yedi top kendir, yedi tuluk et, yedi tuluk su ilazım" demiş. "adam tamam hemen ayarlarız" demiş. Oğlan gartalin yanına gelmiş. Yedi top kendir ile eti bi tarafına, suyu bi tarafına yüklemiş. Kendisinde üstüne binmiş. Gartal "lap" deyince et, "lup" deyince su vercesin, demiş. Otuz kırk metre gala et bitmiş. Gartalda et istemiş. Oğlan baldırında gaba yerden et kesip vermiş. Amma gartal bunun farkına varmış. Dilinin altına saklamış. Yeryüzüne çıkınca oturup dinlenmişler. Ayrılırken gartal deyiyormuş. "Önce sen get". Oğlan deyiyormuş "önce sen get". Neyse oğlan şöyle yürümüş amma toplallanmaya başlamış. Gartal oğlanı çağır-mış. Dilinin altında sakladığı eti çıkarıp bacağına yapıştırmış. "Tamam şimdi gedebilirsin" demiş ve ayrılmışlar. Oğlan biraz gedince bi çobana rastlamış. Çobana "elbiseleri değişelim mi?" demiş. Çoban, "Bırak Allah aşığına Benim le dalga mı geçen?" demiş. Gızın bubasının diktirdiği güzel elbiseyi çobana vermiş. Onun elbisesini de gendine almış. Çarşıya varmış biraz dolaşmış. Bakmış ki diğer iki gızla evlenmişler. Güccük gızla da evlenmek için düğün hazırlıkları var. Bi demirci dükkanına çırak olarak girer. Gız da oğlan belki çıkmışdır deyip onları oyalamaya çalışıyoruyumuş. Demiş ki "Kim bi tavık ve bülbüllerin içinde yem yediği bi tepsi yaparsa ona şu gadar ödül" deyip ilan etmişler. Oğlan da bunu duymuş usta gelmiş "vay be" demiş. Şu tepsiyi ben bi yapabilseydim." demiş. Oğlan sen bana bi çuval fisdık getir. Ben ağşam onu yer ve tepsiyi yaparım." demiş. Usta bi çuval fisdık alıp gelmiş ve yanına dayamış. Gapiyu kitleyip getmiş. Oğlan akşam olunca mühürü çıkarıp yalamış. Hemen garşısına iki asker dikilmiş. "Emret komutanım" demişler. "Falan mağarada şöyle bi tepsi var. Hemen onu alın gelin" demiş. "Başüstüne" demişler. Ve tepsiyi alıp gelmişler. Oğlan tepsiyi duvara asmış. Sabah usta gelip bakmış ki tepsi duvarda, Oğlan fıstığı yeyip kabığını yıgmış. Hemen tepsiyi götürüp ödülünü almış. Gız anlamış ki oğlan yeryüzüne çıkmış. Bu defa da yeni bi ilan vermiş "Her kim üzerinde ak sakallı bi ihtiyar olan altından bi gutu yaparsa ona şu gadar ödül" Usta bunuda duymuş. "Vay be bi de şunu yapabilseydik." demiş. Oğlan akşam olunca mühürü çıkarıp yalamış. Askerler gelince bu gutuyu getirmiş. Usta sabah gelmiş bakmış ki gutu hazır. onuda götürüp ödülünü almış. Gız da oğlanın gurtulduğuna emin olmuş. "Yarın cirit oyunu düzenlenecek." diye ilan ettirmiş. Oğlan mühürü çıkarıp yalamış. Asgerlere iyi bi at getittirmiş. Oyun başlayınca herkesin atını geride bırakıyoruyumuş. Tanınmamak için yüzünü saklamış. Gız, bunun oğlan olduğunu anlamış. Oğlanda atılan evin önünden geçerken gızı alıp atın terkesine atıp kaçırması. Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

NE OLDU SANA

Emin BAKDEMİR

Gök Mehmet vardı başında fesi
Çıkamaz oldu cumalarda büyüklerin sesi
Hani nere gitmiş Köle Esesi
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Hani Çetmim senin Balcı Mehmedin
Hani nere gitmiş değirmenci Hoca Ahmed
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Bir bakalım kabirdeki mezara
Paran olmayınca gidemezsin pazara
ALLAH kavuştursun köyümüzü huzura
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Ne güzel demlerdi çayı Köle Esesi
Nereye gitmiş hani Emin Musası
Hiç kalmamış dağda keklük yuvası
Yine de çok güzelsin Çetmim

Nereye gitmiş Balcı Mevlüt nereye
Yavaş yavaş biz de girdik sıraya
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Köyümüzün vardı eski muhtarı
Kalmamış artık akraba, gardaş, hatırı
Bir düşünelim kabirdeki yatırı
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Çok vardı köyümüzün odası
Şaşırtmış bizi asrın modası
Viran kalmış güney muğar obası
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Çekerdik samanı çakıllı yaylasından
Vazgeçelim bencilik belasından
Doya doya alalım güzel havasından
Ne de olsa çok güzelsin Çetmim

Biçerdik ekini koşardık düğeni
Develere yüklerdik buğday ile samanı
Allahım elimizden tut ahir zamanı
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Bakarsın karşıda görürsün deve kayası
Vardı eskiden insanların hayası
Kabul olurdu hocaların duası

Baskılıdan göçersin gelir Boğazı
Çok kesin olur kışın ayazı
Arpa çukuru vardır hem de sazı

Siğindindinin üstünde vardı devrendi
Yok olmuş artık çavuşun bendi
Zengin olan dünyada kalırım sandı

Dellal çağırırdı göbüt alısı
Dereye gitmez olmuş çamurcu velisi
Bir birin çok severdi köyün ahalisi
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Çok güzeldi çakıllı yaylası
Her dağdan gelirdi keklüğün sesi
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Yaz gelince yeşerirdi dağlar
Üzüm vermez olmuş o güzelim bağlar
Eski atalar görse halimize çok ağlar
Ne oldu Çetmi sana ne oldu

Nereye gitmiş o eski adamlar
Çifti sürmez olmuş kara sabanlar
Az kalmış babasın yerini alanlar
Ne oldu Çetmim sana ne oldu

Çok olurdu talebesi
Tütmez olmuş çok evlerin bacası
Unutulmuş İmam Rahmetlinin hecesi
Ne oldu Çetmi sana ne oldu

Arefe gün dağıtırlardı ülüyü
Çok iyi tanırdı küçük büyüğü
Ne oldu Çetmi sana ne oldu

Tütü Hüseyin iyi çalardı davulu
Gurbete gidenler alırdı eline bavulu
Azdı okuyanı çoktu cahili

Dertli Emin aldı eline kalemi
Hep yazdı aklına geleni
Çok özledim tarladaki selemi
Yine de çok güzelsin Çetmim

GÜZEL AHLAK

Pınar ÜSLAN

Hz. Peygamber (S.A.V.); "Ben ancak, mekarim-i ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim" (Muvatta, Hüsnü'l-Huluk, 1) buyurmuş. "Güzel Ahlâk" olarak çevirebileceğimiz "Mekarim-i ahlâk", İslam'ı tebliğ eden Resulullah'ın bu sözüyle dinin tamamlayıcısı olarak görülüyor. Müslüman sadece namaz, oruç, hac.... vb. bedeni ve mali ibadetleri yerine getiren değil, insanlarla olan münasebetleri de güzel olmalıdır. Bu münasebetlerde güzel ahlâkın ön plana çıkarılması imanı takviye eden unsurlar arasında görülmüştür. Güzel ahlâk Mü'minin imanını tamamlar, mükemmelleştirir. Nitekim şu hadis-i şeriflerde bunu ortaya koymaktadır: "Müminler arasında imanca en kâmil olanı, ahlâkça en güzel olanıdır", "Kıyamet günü, mü'minin mizanında güzel ahlaktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allah çirkin, düşük söz (ve davranış) sahiplerine buğz eder", "Mü'min güzel huyu sebebiyle (gündüzleri) oruç tutan, (geceleri) ibadet için ayakta bulunan kimsenin derecesine ulaşır" (Hadis Ansk. V, 305, Riyazüs-Salihin II, 51)

Bir toplumun bozulmasının en önemli sebeplerinden birisi de ahlâkın bozulmasıdır ki, peygamberlerin en önemli gönderiliş gayelerindendir. Bir toplumun yapı taşı güzel ahlaktır, o toplumu ayakta tutan en önemli değerdir. Bu, ne kadar sağlam olursa toplum o derece huzur ve sükun içinde olur. Peki güzel

ahlak nedir? diye bir soru ile karşılaşsak, şu hadis bu soru için yeterlidir sanırım! "İyilik güzel ahlaktır. Kötülük ise nefsinin tereddüt ettiği, insanların bilmesini arzu etmediğin şeydir" (Hadis, V, 308) Yeni yaptığımız bütün iyi işler güzel ahlak içine giriyor. Bir davranış yapmadan önce düşünmeliyiz, yaptığımız davranış bütün müslümanları bir anda alaşağı edecek bir davranış olmamalı. Nitekim hepimiz; "Falan hoca, filan hacı şöyle şöyle yaptı" kabilinden sözleri duymuşuzdur, bütün bunlar ahlâkın iyi oturmamasından kaynaklanır. Bir müslüman kendisine yapılan kötülüğe iki misli kötülük ile değil de iyilikle davranıyor, alış-verişlerinde aldatma yerine, dürüst ve helal kazanç peşinde oluyor, herkesin hakkında iyi düşünüyor...

Ahlâklı olmak veya böyle davranmak, çok büyültülecek, yapılması çok zor olan bir durum değildir. İnsanlara güzel ahlâkla davranmanın çok farklı şekilleri olabilir, meselâ; tatlı dil, güler yüz, müsamaha, af, kusurları görmeme, hatasını yüzüne vurmama, ayıbını teşhir etmeme, eza ve cefasına katlanma vb. davranışları çoğaltabiliriz.

Bu konuyu sanırım şöyle özetleyebiliriz: Güzel ahlâkın en aşağı mertebesi insanlara ezayı terketmek, en yüce mertebesi de kendisine kötülük yapanlara iyilik yapmaktır.

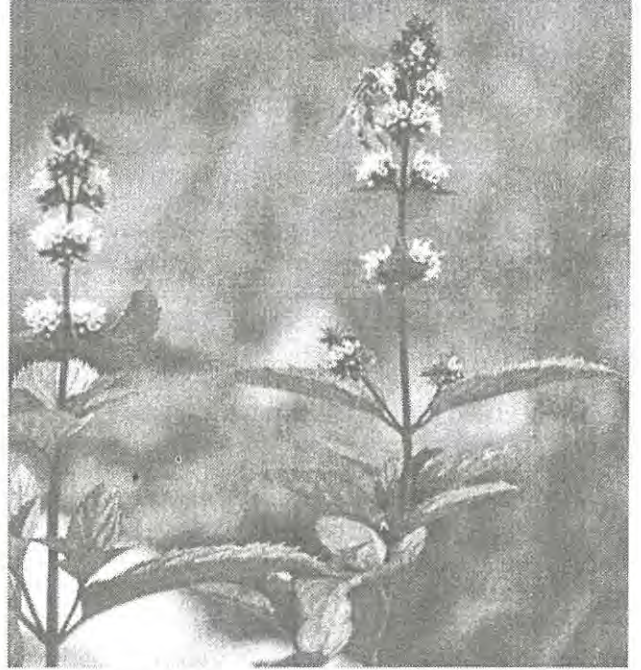
Sanırım bu o kadar zor değildir, ne dersiniz?

TABIATIN DİLİNDEN

NANE (1)

Nane bitkisinin kurusunu yemeklere lezzet vermesi için kullanmak dışında, çoğumuz şifalı bitkinin ne işe yaradığının farkında bile değildir. Halbuki tabiatıta sayısız nane çeşidi vardır ve tesirleri o kadar çok yönlüdür ki, henüz 9. yüzyılda bu konu ile ilgilenen Reichenay Adası'nda yaşayan Hristiyan din adamı Walahfried Strabo'dan şu ifadeler rivayet edilmektedir: "Tabiatıta var olan nane çeşitleri ve bunların tesirlerini sayabilen bir kişinin, Kızıl Deniz'de ne kadar balık yüzdüğünü bildiği kabul edilir." Nane, sulak alanlar ve çay kenarlarında, çayırlardaki küçük akarsu kenarları gibi, yakınında su bulunan her ortamda görülebilir. Türkiye'de yedi türü bilinmektedir. Uzunca yapraklara ve pembemsi çiçeklere sahip, bir metre uzunluğa ulaşabilen bu bitkiden yayılan kokunun özünü, müessir madde olan mentol teşkil etmektedir. En fazla mentolü, İngiltere'de üretilen ve ilk defa 1696 yılında sözü edilen kültür nanesi (*Mentha piperita*) ihtiva etmektedir. Bundan dolayı bu nane türüne, İngiliz nanesi de denmektedir. Bu kültür nanesinin kurutulmuş yapraklarından, her vakit içilen çay ve taze yapraklarından ise uçucu yağ elde edilmektedir. Buharlı damıtma usulüyle, yaklaşık 50 kilogram naneden bir kilogram nane esansı kazanılmaktadır. Solunum yollarını temizleme konusunda mentolün tesiri; hem eski çağ tıbbı, hem de modern tıp açısından çok iyi bilinmektedir. Ancak bu harika esansın kullanımı bununla sınırlı değildir. Meselâ sakaklara sürülen bir damla mentol baş ağrısına iyi gelmekte, hattâ sinir ağrılarını tedavide başarılı neticeler vermektedir. Spor yaptıktan sonra, inceltmiş nane yağıyla yapılan masaj, gergin kasları gevşetir; yağsı ve soğuk havalarda sauna banyolarında demlendirilerek suya geçen bu yağ, bağışıklık sistemini takviye eder ve kişiyi soğuk algınlığından korur. Krem olarak veya kompres şeklinde ise kaşıntıyı giderir. Dahili olarak alındığında bu nane yağı, her çeşit sindirim rahatsızlığına iyi gelir; mide krampını, gazı ve sancıyı giderir tembellleşmiş safrayı ve karaciğeri uyarak hareket etmeye geçirir. Nane yağının aynı zamanda teskin edici tesiri de vardır; kalb çarpıntısını sakinleştirir ve asabî gerginlik hâlinde kişiyi rahatlatır. Yabanî

nanenin içinde mentolden başka, diğer eterik yağlar olarak pinen, limonen, phelladren, menthon, terpenler ve türevleri; ayrıca tanen, yağ, klorojenik asit ve flavonglikozitleri bulunur. Ancak mentol kullanımında dikkatli olunması gereken bir husus daha vardır: Bazı insanların bünyeleri bu maddeye karşı çok hassas olabildiği için, ya düşük dozda kullanabilirler veya bütünüyle alerjik reaksiyon gösterirler. Nane yağı ayrıca benzer tesir gösteren başka bir ilaç tedavisine paralel olarak kullanılmamalıdır. Bebek ve küçük çocuklarda da tek başınıza mentol kullanmaktan kaçınınız, çünkü bu gibi durumlarda aşırı doz alımından dolayı ölüm vak'aları görülmüştür! Bu sebepten dolayı çocuklar için, daha yumuşak tesiri olan uzun yapraklı diğer bir nane türü olan tüylü nane'nin (*Mentha longifolia*) yapraklarından elde edilen esansı kullanmak daha iyi olur. Bu yaban nane, biraz daha az mentol ihtiva etmekte ve çocuklar taze aromasından hoşlanmaktadırlar. Ayrıca balık yağında olduğu gibi içirmek için bir mücadele ortaya koymak da gerekmiyor. *Mentha pulegium* ilmi ismi ile bilinen ve sürünücü bir özellik gösteren yarpuz da bir nane türü olup, küçük oval yaprakları ve bu

yaprakların koltuğundan çıkan çiçekleri ile yakıcı kokusuyla dikkati çeker. Bu türün damıtılmasından elde edilen ve filiskinyağı adıyla anılan uçucu yağın içinde pulegon maddesi vardır. Bu yağdan da balgam söktürücü ve âdet düzenleyici olarak istifade edilir.

ISIRGAN OTU (2)

Isırgan otu, kara kavuk, hatmi, çörekotu ve karahindibayı herkes bilir; ancak pek çok insan dünyanın birçok yerinde bulunan bu çeşit bitkilerin tıbbi ilaç olarak kullanıldığının farkında değildir. Öncelikle, tabiat eczahanesinden şifa kaynağı olarak bize sunulmuş olan bitkilerden biri olan ısırgan otunu tanımaya çalışacağız.

Nerede yetişir?

En Hangi durumlarda tesirlidir?

Her iki ısırgan otu çeşidinin birçok şifalı yönü olduğu söylenir, şimdiye kadar kesin olarak teyit edileni ise idrar söktürücü özelliğidir. Bundan başka ısırgan otu:

- Kanı temizler.
- Metabolizmayı uyarır.
- Def'i haceti kolaylaştırır.
- Gut ve romatizma hastalıklarında rahatlık sağlar.

- İdrar yolları ve böbrek iltihap ve rahatsızlıklarında tedaviyi destekleyici tesir gösterir.

- Karaciğer, safra kesesi ve dalağa iyi gelir.

- Bayanların şiddetli âdet kanamalarında, kanın normal akışını sağlar.

Çevreci çiftçiler, ısırgan otu gübresine umut bağlamaktalar. Hayvan besicileri; at, kümes hayvanları ve sığıra besleyici yem olarak kurutulmuş ısırgan otu verirler. Özellikle bu durumda sığırın daha fazla süt vermesi beklenir. Avrupalı pamukla tanışmadan önce ısırgan otu sapının liflerinden bir çeşit bez imal ediyordu. Ayrıca birçok kelebeğin tırtıllarının

ısırgan otu yemeden hayatta kalmaları mümkün değildir. Şayet ısırgan otu ararken bir dizi tırtılla karşılaşırsanız, meydanı onlara bırakınız. Isırgan otunu başka yerde bol miktarda bulabilirsiniz.

Nasıl işlenir?

Bitkinin herşeyi kullanılabilir. En iyi toplama zamanı, çiçekleri açmadan önceki dönem yani ilkbahardır. Trafiğin yoğun olduğu cadde ve zehirleme ile haşere mücadelesi yapılan yerlerden toplanmamalıdır. Toplarken eldiven giyilmelidir. Isırgan otu taze olmalı ve bol miktarda toplanmalıdır. Özellikle taze filizleri, sebze yemeği için elverişlidir.

Isırgan otu çayı

Çay için ise; 10-15 santimetre büyüklüğünde ısırgan otu saplarını iple bağlayınız. Bu bağları gölgeye asarak kurumaya bırakınız. Ne zaman ısırgan otu yaprakları çıtır çıtır kurursa, o zaman yaprakları sapından ayırınız. Kurumuş halde ısırgan otu artık dalamaz. Bu şifalı bitki, cam kavanozda ışıktan uzak muhafaza edilmelidir.

2-3 çay kaşığı kurutulmuş ısırgan otunu bir bardak (150 ml) suyla kaynatıp 10 dakika bekletiniz, daha sonra süzünüz. Tedavi maksadıyla günde iki-üç bardak olmak üzere, iki-üç hafta ısırgan otu çayı içiniz.

Taze yapraklardan yapılan çay: 5 litre suya 40 gram ısırgan otunu yapraklarıyla kaynatıp, 15 dakika bekletiniz (bir günlük doz). Kalb ve böbrek fonksiyonlarının yetersizliği sonucu oluşan su birikimi (ödem) durumunda bu çay içilmemelidir. Şüpheli durumlarda hekiminize baş vurunuz. Sebze olarak ısırgan otu

Yaklaşık 800 gram taze filiz ve yaprakları dört kişilik yemek için yeterlidir. Evvelâ iyice yıkanarak, içinde bol su bulunan büyük bir kapta biraz haşlanmalıdır. Kaynamış suyu dökünüz ve ısırgan otunu soğumaya bırakınız. Daha sonra yaş yaprakları sucuk biçiminde yuvarlayınız ve şerit halinde kesiniz. İçinde, ince kıyılmış soğan veya iki-üç diş sarımsak bulunan zeytinyağında; hafif ateşte kavurunuz. İsteğe göre tuz, karabiber ve baharat ilâve edilebilir.

(1) Sızıntı Dergisi Sayı 267 (syf:21)

(2) Sızıntı Dergisi Sayı 265 (syf:42)

İsmail DENİZ

Ocak-Şubat
2001

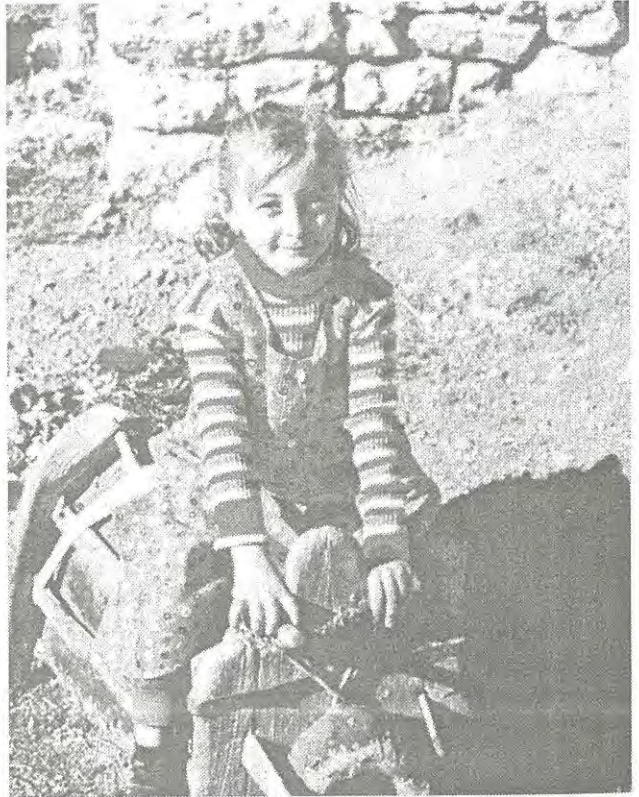
Çocuk Sayfası

İ	F	A	E	B	D	Ğ	A	Z	G	Y	S	H	A	U	V	M	D	O	Y
B	Ğ	C	E	Ç	F	G	D	B	Ö	C	U	T	Ğ	B	I	Ç	E	K	P
G	N	İ	B	Ç	E	D	R	S	Y	T	C	F	Z	İ	O	F	L	Ü	Y
A	Z	V	B	D	F	B	I	R	A	H	Y	T	G	Ü	E	İ	J	İ	L
C	Y	A	Ç	İ	Ğ	İ	G	Ş	K	Ş	B	G	H	G	V	İ	D	N	L
C	A	Ğ	İ	U	Ü	Ş	N	S	Z	A	N	A	L	M	A	K	C	U	Ö
Z	U	O	Ğ	B	T	T	A	T	Ğ	C	Ş	Ç	Ğ	Z	A	Ç	M	E	K
Ö	İ	K	İ	L	S	İ	H	U	G	Ö	N	E	N	D	İ	R	S	İ	N
Z	J	R	N	İ	H	D	M	İ	H	E	L	L	E	R	A	P	İ	K	Ö
İ	Y	Ö	R	U	M	J	C	L	N	H	G	P	İ	K	İ	N	J	D	İ
C	Ç	Ş	B	A	İ	R	L	İ	Ö	M	J	Ğ	K	Ç	Ö	J	A	M	P
İ	Ü	U	L	P	Y	K	A	H	R	İ	K	V	E	K	N	J	İ	R	N
K	T	A	Z	S	S	S	İ	E	Ö	S	F	D	Ö	O	Ç	L	O	K	İ
L	M	V	V	Ü	U	Y	Ğ	L	G	P	N	F	Z	M	N	G	O	R	R
A	O	Ş	N	S	R	Ü	H	M	K	E	M	E	D	R	Ü	G	N	Ö	H

Geçen Sayının Çözümü

BİLMECELER

- 1-Adamın biri 13.kattan düşmüş ölmemiş. Niçin?
● Öldürmeyen Allah öldürmez.
- 2-Bir gün filin birine araba çarpmış. Fili hastaneye kaldırmışlar. Arkadaşı sinek de yanındaymış. Niçin?
● Kan vermek için.
- 3-Bir fil ile karınca niçin evlenememişler?
● Kısmet değilmiş
- 4-Saat niçin tehlikelidir?
● İçinde Akrep olduğu için.
- 5-Fatih Sultan Mehmet 18 yaşından sonra ne yapmış?
● 19 yaşına girmiştir.
- 6-Kadınlar en az hangi ayda konuşurlar?
● Şubat, çünkü 28 gündür.
- 7-TEM otayoluna muz düşerse ne olur?
● Temmuz.
- 8-Hangi yazı okunmaz?
● Alın yazısı.
- 9-Hangi köye kimse gitmek istemez?
● Tahtalı köye.
- 10-Hangi devir en parlak devirdir?
● Cıvalı Taş devri.
- 11-At'ın üstüne su dökülürse ne olur?
● Suat.
- 12-Hangi havada yağmur yağmaz?
● Oyun havasında.

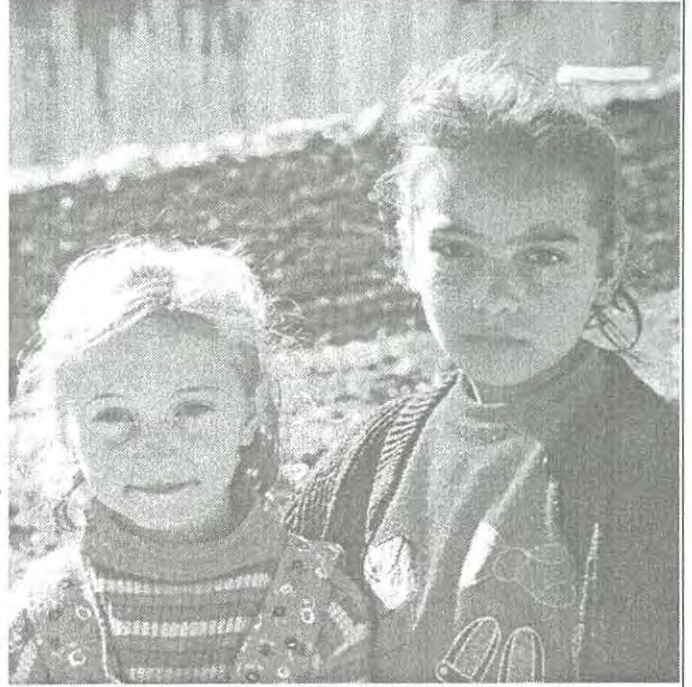

Çocuk Sayfası

KOMİK SÖZLER

Hazırlayan: Muhammet Raşit Balcı
Kanna İlköğretim Okulu

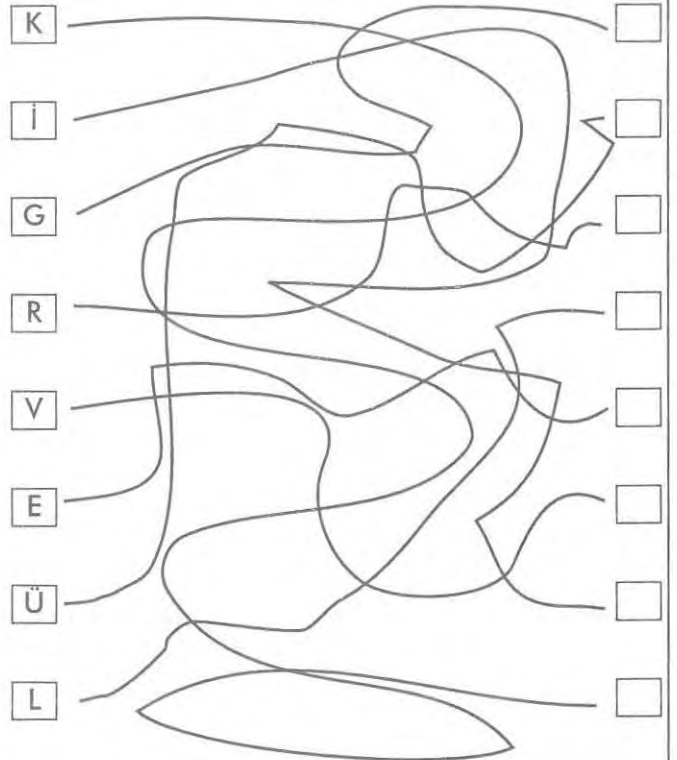
- * Üzüm üzüme baka baka kararır, öğrenci karneye baka baka morarır.
- * Tatlı söz öğretmeni yazılıdan çıkarır.
- * Fırinciyla tartışma ekmek çarpar.
- * Kopya çeken öğrenciyi pas tutmaz.
- * Sakla kopyayı yazılıda çekersin.
- * Sıra arkadaşı yazılıda belli olur.
- * Yazılıdan kaçan sözlüye tutulur.
- * Kopyasız bir öğrenci susuz kalmış bir ağaç gibidir.
- * Sözlü gümüşse, yazılı altındır.
- * Zayıf zayıfa baka baka çoğalır.
- * Çekilen kopya klavuz istemez.
- * Acele çekilen kopyaya öğretmen karışır.
- * Kopya çeken liseleri aşmış, kopya çekemeyen ilkokulda şaşmış.

HAVA DURUMU

Öğretmenler arasından esen sözlü rüzgarları bütün okulu etkisi altına aldı. Bazı sınıflarda sağanak halinde soru yağmurları bekleniyor. Müdürolojiden yapılan açıklamada öğrencilerin kopyalarını yanlarına almaları ve çalışkan arkadaşlarının yanlarına sığınmaları istendi.

Hazırlayan: Mehmet BALCI
Antalya İmam Hatip lisesi.

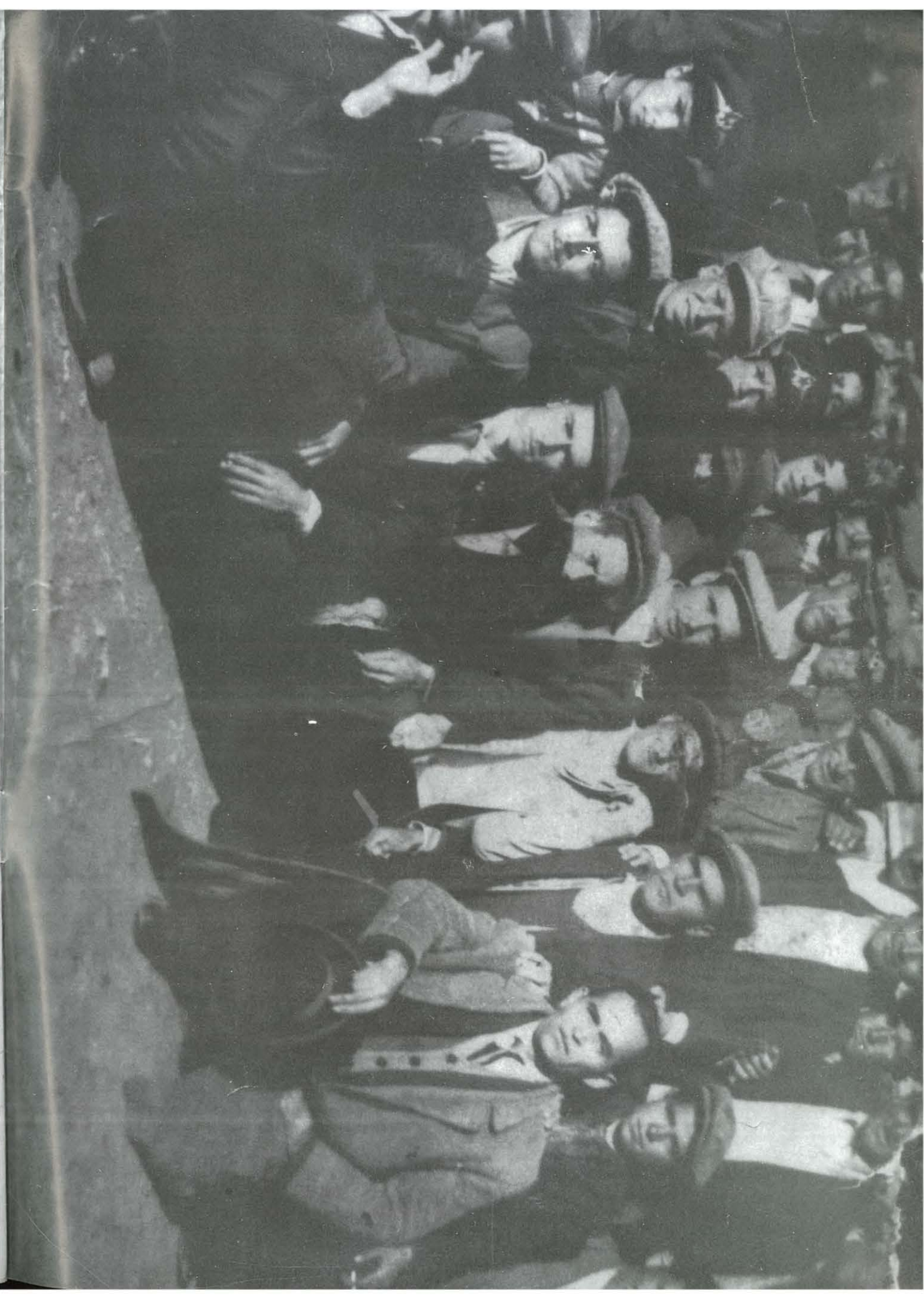

*Kötü idiysek, geçtik gittik kötülüğümüzle
İyi idiysek, hayırla anın bizi
Zamanın tek eri olsam bile
Bir gün gidersin sen de tek tek gidenler gibi*

İki adam vadide yürürlerken biri parmağıyla dağ yamacını gösterdi ve dedi; "bu inzivahaneyi görüyor musun? Orada dünyayı uzun zaman önce boşlamış bir adam yaşıyor. Yalnızca Tanrı'yi arıyor o; bu dünyaya ait hiçbir şeyin peşinde değil."
Ve öbür adam dedi; "İnzivahanesini ve inzivahanesinin yalnızlığını terkedip sevincimizi ve kederimizi paylaşmak, düşünlerde oyuncularımızla dans edip, ölülerimizin peşinden açlayanlarımızla ağlamak için dünyamıza dönmedikçe, Tanrı'yi bulamayacaktır o."

Ve öbür adamın yüreği ikna olmuştu; ama yine de dedi "söylediklerinin tümüne katılıyorum; ama Münzevinin iyi bir adam olduğuna inanıyorum. Ve olamaz mı ki, iyi bir insan, yokluğu ile pek çok insanın görünürdeki iyiliğinden daha fazla yararlılık gösterebilir."

H.C.

Ben seviyorum insanları
Bana benziyor hepsi
Meselâ sokakta birisi
Sigarasını yakıyor sigaramla
Bir başkası mesalâ
Durup bakıyor arkamdan
Saatlerce
Kimbilir kime benzetmiş beni
Ve akşam karanlığında
Dönerken evime
Uğurlar olsun diyor bir ses
Eyvallah diyorum hemşehrim
M.Tayip USLU